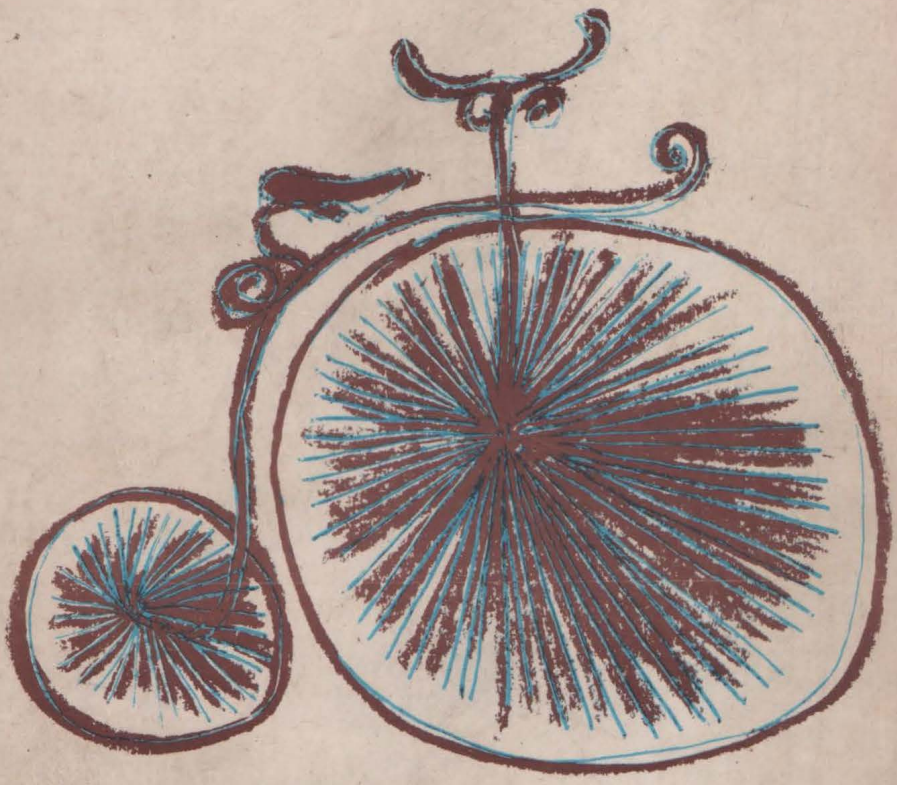
aziz nesin

TUT ELİMDEN

ROVNİ

oyun

TUT ELİMDEN ROVNİ!

OYUN

(Üç bölüm)

AZİZ NESİN

Kapak : Mengü Ertel

1968 de yazdığım bu oyun 1970 de kitap olarak yayınlandı. Amatör ve profesyonel bütün tiyatroların izin almadan bu oyunu sahneye koymamalarını önemle dilerim.

Aziz Nesin

İSTANBUL MATBAASI
Manifaturacılar Çarşısı, 2 nci Blok,
No. 2274 Unkapanı — İstanbul
1 9 7 0

KİŞİLER :

Rovni — Kırkbeş yaşında, dinç bir canbaz.

Melâ — Otuzbeş yaşında, güzel, ama yorgun bir kadın. Rovni'nin eşi ve partöneri.

Mestini — Parlak maden borulardan yapılmış bir canbazlık aygıtı. Merdiven, sehpa, masa, Iskemle vb biçimlere sokulabilir. Rovni, çok sevdiği bu aygıta «Mestini» adını vermiştir. Melâ, Mestini'den nefret eder.

Lanfa — Biri çok büyük, öbürü çok küçük iki tekerlekli canbaz bisikleti. Melâ ona «Lanfa» adını vermiştir. Rovni, Lanfa'dan nefret eder.

Not:

Mestini ve Lanfa, canbaz karıkocanın davranışları ve gösterdikleri ilgiyle canlılık ve insan niteliği kazanacak olan iki canbazlık aygıtıdır.

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş:

Salon kararınca, bir sirk dolusu seyircinin korku çığlığı duyulur. Büyük bir kaza olmuş ve seyirciler sirkte, korkuyla haykırmaktadırlar. Bu korkunç haykırışlar, azalıp çoğalarak, ama aralıksız sürecektir. Haykırışların bir çığlık korosu olarak düzenlenmesi tasarlanmıştır. Çığlık korosu sürerken perde açılır. Sahneye gerili sinema perdesinde, Rovni'yle Melâ'nın canbazlık gösterileri filmi görünecektir. (Film, yalnız silüet olarak da görünebilir. Gölge ve izdüşümler perdede canbazlık ederler.) Beyaz perdede iki canbaz gösteriye başlayınca, çığlık korosu hafifliyerek, canbaz gösterilerindeki müziğe dönüşür. Filmde Melâ, uzun saçlarından tavanda bir çengele asılı, sallanmaktadır. Rovni, trapezde sallanıyor. Kendini boşluğa fırlatan Rovni, Melâ'nın ayaklarına tutunup gösteriler yaptıktan sonra yine kendi trapezine sıçrar. Melâ, saçlarını çengelden kurtarıp kendini boşluğa atarak Rovni'nin kollarına atılır, ama Rovni'nin ellerini yakalayamaz, boşluğa düşerken, seyircilerin korku çığlıklarından müzik duyulmaz olur. Bu anda çığlık korosu yükselerek, salondaki seyircileri baskı altına alıp etkilemelidir. Çığlık korosu tepe noktasında birden kesilir. Sessizlik. Sahne çok az aydınlanır, koyu loşluk.

* * *

Bir yeni otelin geniş odası. Yanyana iki karyola ve büyük kentlerdeki büyük otel odalarının bilinen eşyası. Sağ karşıda oda kapısı. Sağ geride, duvarda, banyo-

nun kapısı, önde gardrop. Önceden getirilmiş bavullar ve canbazlık aygıtlarının kutuları kapı önündedir. Kış. Hava soğuk. Gecenin ilk saatleri. Önden Rovni, arkadan Melâ girer. Ellerinde valizler, çantalar. Rovni, elektriği yakar, sahne aydınlanır. Melâ odaya girer girmez, elindeki valizi atar gibi bırakır, koltuğa yorgun yığılır.

ROVNİ *(Odaya bakınarak)* — Kötü otel değilmiş... *(Melâ cevap vermez, yanındaki bavulu açıp içki şişesini çıkarır)* İyi değil mi otel? *(Melâ susar. Rovni, aralarında söyleşi başlaması için lâf olsun diye bişeyler söyler durumdadır)* Hava da soğuk iyice... *(Susma)* Sen oteli güzel bulmadın mı *(Susma)* Çok mu yorgunsun? *(Susma)* Yoksa oteli beğenmedin mi? *(Duraksama)* İstersen başka otele gidelim. Konuşsana!.. Sen de bişey söyle, dilini mi yuttun?

MELÂ — Şurdan bardağı verir misin?

ROVNİ *(Kızgın)* — Hiç olmazsa mantonu çıkar da ondan sonra iç! *(Susma)* Baksana, sırılsıklamsın... *(Paltosunu çıkarıp gardroba koyar)* Önce çıkar ıslak elbiseni! Üşüyeceksin...

MELÂ — Bir bardak...

ROVNİ — Gelir gelmez hemen içki... Uçakta da boyuna içtin ya...

MELÂ — Lütfen bir bardak.

ROVNİ *(Masadan aldığı bardağı verir)* — Oyundan önce içmesen ne olur sanki... *(Melâ bardağı doldurur)* İyi bir canbaz, gösteriden önce hiçbir zaman içmez... *(Melâ içer)* Patlamadın ya, gösteriden sonra içersin. İşimiz bittikten sonra zıbarıncaya kadar iç! Ama şimdi içme!..

MELÂ — Niçin? Niçin içme diyorsun? *(Alaylı)* Sağlığımı mı düşünüyorsun yoksa? *(İçer)* Söylesene... Niçin sesin çıkmıyor?

ROVNİ *(Bavuldan çıkardığı bir afişi duvara raptiyelerken)* — İnsan, işine saygı duymalı...

MELÂ — Hıh... Yıllardır hep bu: İş, iş, iş... İnsan işine saygı duymalıymış!. Evet, ama kendi işine... Benim değil, senin işin bu...

ROVNİ — İçkiliyken seyircinin karşısına çıkılmaz...

MELÂ — Boşuna kaygılanma, işini aksatmam. Bugüne kadar bitek falso yaptım mı? Uyurken bile trapezden trapeze atlayabilirim. Yılların alışkanlığı. İçgüdümle yapıyorum artık, hayvan gibi...

ROVNİ — Doğruuuu, hayvan gibi...

(Rovni'nin astığı afişlerden birinde, Rovni'yle Melâ'nın trapezde canbazlık yaparken resimleri vardır. Resimde, Melâ mayolu, Rovni de palyaço kılığında. Bu afişte şu yazı okunur: «Hârika akrobatlar — Melâ ve Rovni çifti» Öbür afişte, yine Melâ ile Rovni'nin Mestini ve Lanfa ile gösteri yaparlarken resimleri ve şu yazı vardır: «Çekirge adam Rovni ve lâstik kadın Melâ - Ölüme gülen akrobatlar.)

MELÂ *(İçer)* — Evet...

ROVNİ — İçme dedikçe inadına içiyorsun...

MELÂ *(Alaylı)* — Bak, sağlığını düşünerek «İçme!» deseydin, o zaman içmezdim.

ROVNİ — Elbet sağlığını düşünüyorum.

MELÂ — Ama sen, sağlığım için, benim için sağlığımı düşünmüyorsun ki...

ROVNİ — Ya niçin öyleyse?

MELÂ — Yine kendin, kendi işin için...

ROVNİ — İşim değil, işimiz...

MELÂ — Sarhoş olurum, hasta olurum da işe çıkamam yada işini bozarım diye... Akrobatlar kralı Rovni hiç falso yapar mı?

ROVNİ — Bunda alay edecek bişey görmüyorum...

MELÂ — Bu kadar çok içersem, belki de hastaneye düşerim, sonra partönersiz kalırsın. Benim yerime bir başkasını yetiştirmeyi çok denedin ama, başaramadın bitürlü... Öyle değil mi, hep işin için...

ROVNİ — Bizim, bizim... İkimizin işi...

MELÂ — Hayır. Benim işim değil.

ROVNİ — Ortaklaşa işimiz bu... Herşeyden önce

yaşayabilmemiz için... *(Mestini'nin bulunduğu kutuyu açar, çıkardığı Mestini'yi özenle kurmaya başlar)*

MELÂ — Hıh... Ortaklaşa... Neyimiz var ortaklaşa bizim? Hı, söyler misin, neyimiz? Bu demir borular, bu maden çubuklar mı? Yoksa halatlar, ipler, çengeller, çenberler mi? *(İçer)* İçtiğim için hiç işin aksadı mı bu zamana kadar, sen onu söyle...

ROVNİ — Aramızdaki fark işte bu Melâ; bunca yıldır ne zaman gösteri yapmak için halkın karşısına çıksam, tıpkı ilk çıkışımdaki gibi coşkuluyum, korku içindeyim; ya beceremezsem, ya başaramazsam diye...

MELÂ — Hiç de öyle görünmezsin...

ROVNİ — Kimse gözlerimi görmüyor da ondan... Bu geceki gösteride, halkaları bırakıp kollarıma atlarken bakabilirsen gözlerime bak... Otuz yıldır hep bu korkuyu çekiyorum. Bu nasıl bir korku, biliyor musun?

MELÂ — Biliyorum, biliyorum... Çon dinledim senden bunları... Korkusuz canbazın gizli korkusu... O büyük başarılarını da hep bu korkuna borçlusun. O kadar çok anlattın ki bunları...

ROVNİ — Yalnız başarımı değil, işime olan saygımı da bu korkuya borçluyum. Oysa sen, hiç, ama hiç korkmuyorsun.

MELÂ — Demek kendime güveniyorum.

ROVNİ — Hiç de değil... Kendine saygın yok ki işine olsun.

MELÂ — Sevmiyorum, sevmiyorum bu işi... Senin korkularının ta derininde sevgi var, yaptığın işe. Oysa ben başarısızlıktan korkmuyorum. Ama ben başka bişeyden korkuyorum.

ROVNİ — Neden?

MELÂ *(İçer)* — Ben de yıllardanberi başka bir korku çekiyorum.

ROVNİ — Hiç söylemedin. Neden korkuyorsun?

MELÂ — Kendimi boşluğa fırlatıp sana atıldığım zaman, sanki birgün ellerini geri çekecekmişsin, beni

bırakacakmışsın gibi geliyor... Yıllardır hep bu korku... Her gösterimizde duyuyorum bunu. *(İçer)*

ROVNİ *(Suçüstü yakalanmış gibidir. Bir duraksamadan sonra)* — Sen, gerçekte benden, benim ellerimi çekmemden değil, kendinden korkuyorsun...

MELÂ — Kendimden mi? Niçin?

ROVNİ — Çünkü, hangi günse o gün, ellerini bana uzatmayacaksın, uzatamıyacaksın! Sen ellerini vermezsen, ben nasıl tutabilirim seni boşlukta? *(Mestini'yi bir insanmış gibi koltuğa oturtur, sevgiyle okşıyarak)* Yollarda bir yeri incinecek diye hep aklım bundaydı. Öyle hoyrat ki adamlar...

MELÂ *(Kıskançlıkla)* — Yine mi senin Mestini? Hep Mestini... Bıktım artık. *(Rovni, mendiliyle tozlarını silip Mestini'yi parlatmaktadır)* Oldu olacak, sevgili Mestini'ne makiyaj da yap... *(İçer)* Ortaklaşa bişeyimiz yok ama, benim bir ortağım var işte: Mestini... Senin sevgili Mestini'n...

ROVNİ — Benden o kadar uzaktasın ki, Mestini de olmasa patlıyacağım. *(Lanfa'yı kutusundan çıkarmaktadır)* Ne yapabilirim başka?

MELÂ — Ne yapacaksın, Mestini'yi koynuna al da yat! *(Rovni, kutudan çıkardığı Lanfa'yı kapının yanına gelişigüzel dayar)* Ne o, Lanfa'yı atıverdin biryana... Mestini öz de, Lanfa üveği mi? *(Hiddetle kalkıp Lanfa'yı alır)* Hani, senin işine saygın vardı? Yoksa Lanfa işimizin gereği değil mi? *(Lanfa'yı bir insan gibi karyolaya oturtup sırtını duvara dayar. Mantosunu çıkarıp Lanfa'ya giydirir, şapkasını da Lanfa'nın gidonuna koyar)*

ROVNİ — İşte şimdi tam benzedi... İyice sar da üşümesin.

MELÂ — Biliyorum Lanfa'dan nefret ettiğini. Ben onu seviyorum diye bu nefretin.

ROVNİ — Sen de Mestini'den...

MELÂ — Evet, evet... Nefret ediyorum, var mı bir diyeceğin?

ROVNİ — Öyleyse neden kızıyorsun? Ben de senin Lanfa'ndan nefret ediyorum.

(Susma)

MELÂ — Boğulur gibi oluyorum... *(Yakasını açar)* Ah birisi gelse, birisi geliverse...

ROVNİ — Kim? Kim gelsin istiyorsun?

MELÂ — Kim olursa olsun, gelsin biri de...

ROVNİ — Ne olacak?

MELÂ — Bir süre olsun kurtarır bizi...

ROVNİ — Bir konuk?

MELÂ — Tandığım, tanımadığım... En sevmediğim birisi bile olsa... Tek şu kapı açılsın, birisi girsin...

ROVNİ — Her zaman yaptığımız gibi, öyle mi? Yani, yabancıların yanında mutluluk oyunu oynıyacağız. Başkaları, birbirimizden nefret ettiğimizi bilmeyecek.

MELÂ — Kimse anlamayacak düşman olduğumuzu...

ROVNİ — Ne mutlu çift, diyecekler bizim için... Hadi oynıyalım istersen. *(Bir konuk yanındaymış gibi, yapmacık sevgi gösterileriyle oynarlar)* Hayatım, biraz daha içki ister misin?

MELÂ *(Oynar)* — Sağol kocacığım... Zahmet olacak ama... Sen orda üşüyeceksin şekerim. Pencereyi kapayayım mı?

ROVNİ — Üşümüyorum canım.

MELÂ — İstersen sveterini getireyim sevgilim...

ROVNİ — Yorgun görünüyorsun tatlım. Bak, ilâcını almayı da unuttun.

MELÂ — Aaa, bak yine salatana tuz doldurdun canikom. Tuzlu dokunuyor işte... Doktor yasak etti ama...

ROVNİ — Sen bir meleksin, benim koruyucu meleğim. *(Birden değişir)* Yeter bu maskaralık!

MELÂ *(Normal haliyle)* — Ah geliverse şimdi biri... Bir süre olsun kurtulsak bu boğuntudan. *(Sözü biterken, Lanfa birden gürültüyle karyoladan devrilip düşer. Birisi gelmiş gibi, ikisi de şaşırırlar. Sonra Melâ*

koşup Lanfa'yı eski yerine koyar) Bir yeri acıdı mı acaba?

ROVNİ *(Alaylı)* — Doktor çağır...

(Susma)

MELÂ — Üfff...

ROVNİ — Boşuna umutlanma. Yabancı bir kentteyiz, geleli de daha iki saat bile olmadı.

MELÂ *(Coşkulu)* — Belki otelden biri, bir garson gelir. Kapıyı vurup bişey istiyor musunuz, diye sorar. Belki bu gece gösterimiz olan klüpten ararlar.

ROVNİ — Resepsiyona haber verdim, dinlenecegiz, hiç kimse bizi tedirgin etmesin, diye...

MELÂ — Peki niçin böyle söyledin? *(Susma)* Bir müşteri yanlışlıkla kendi odası diye kapımızı açmaya kalkamaz mı? Kapı da mı vurulmaz... Belki bir sarhoş... Telefon da mı çalmaz? Hiçkimse kurtaramaz mı bizi?

ROVNİ — Kendikendimizi kurtarmaya çalışmıyorsak, hiçkimse kurtaramaz. Konuklarımız bizi kurtarabildi mi bunca yıl? Asıl büyük işkence, konukları uğurlayıp sokak kapısını arkalarından kapadıktan sonra başlıyor, o zaman eskisinden daha korkunç bir cehennem... onun için istemiyorum kimsenin gelmesini...

MELÂ — Benim için daha da korkunç bir cehennem var. Bir sirkte, bir pavyonda yada bir klüpte gösteri yaparken senin suratına bakıp da gülümsemek zorunu... Gülücükler saçarak sana ve sayın müşterilerimizin suratlarına bakmak. Dokuz metre yüksekliğindeki tavana saçlarımdan asılı kıvranırken, saygı değer müşterilerimizin, sayın seyircilerimizin huzurlarında sana ve onlara gülümsemek... Hep, hep gülümsemek. Oysa tükürmek istiyorum...

ROVNİ — Bu isteğini saklıyamıyorsun da büsbütün... Seyircilerin önünde de birden gözlerinde çakan bu isteği zaman zaman yakalıyorum.

MELÂ — Senin gözlerinin de böyle çaktığı oluyor.

ROVNİ — Doğru... Benim için de aynı zorluk

var. Numaralarımızı yaparken ben de sana gülümsemek zorundayım, hem de iğrenerek...

MELÂ — Sen mi gülümsüyorsun? O palyaço suratınla? Kat kat, renk renk boyaların altından? Senin için kolay. Sen kendin gülmüyorsun ki, suratındaki boyalar, renkli çizgiler sırıtıyor. *(Eliyle işaret ederek)* Kulaklarına kadar yayılmış kıpkırmızı, kan pıhtısı bir sırıtış... İğrenç! Ama ben, o renk renk boyalardan maskenin altında bile gizleyemediğin gözlerinde yanan nefreti görüyorum.

ROVNİ — Yalnız bize özgü değil bu Melâ... Hiç boşuna kaygılanma. Sirkte seyirciler uzak olduğu için pek belli olmuyor, klüplerde, pavyonlarda gösteri yaparken, seyircilere bakarım kaçamak... Konsomatrislere, bar kızlarına, garsonlara, müşterilere bakarım... Yalnız erkekler, yada yalnız karıkocalar, hepsi yalnız... Yalnız erkeklerin çoğu, karılarından kaçmışlar... Bakarım onlara. Onlar da birbirlerine nefretle sırıtırlar.

MELÂ — Bizim gösterilerde yaptığımız gibi...

ROVNİ — Bizim gibi.

MELÂ — Ama onlar hiç olmazsa birbirlerini bırakıp gidecekler. Bir zaman sonra kopacaklar, ayrılacaklar birbirlerinden. Ya biz?

ROVNİ — Öyle... Ayrılamıyacağız da... *(Mestini'yi okşıyarak biçimini değiştirirken)* Hiç olmazsa Mestini'yle Lanfa'nın yanında daha nâzik olsak.

MELÂ — Onlar bizden ayrı değil ki, bir parçamız... Kolumuz, ayağımız gibi.

ROVNİ — Doğru, onlarsız olamayız...

MELÂ — Belki onlar da kavga ediyorlardır durmadan.

ROVNİ — Elbette... Sen bana nasıl düşmansan, senin Lanfa'n da benim Mestini'me öyle düşmandır. *(Mestini'nin biçimini değiştirmektedir)*

MELÂ — Bırak şunu artık... Yeter! Dayanamıyorum. Sanki vücudümü ona bağlayıp gerecekmişsin gibi... Onunla bana işkence ettiğini biliyorum. *(Rovni, Lanfa'nın olduğu yatağa oturur, biryandan yanındaki*

Mestini'yle uğraşmakta, ona başka biçimler vermektedir) Niçin rahat bırakmıyorsun Lanfa'yı, öbür yatağa geçsene... *(Susma. Bağırır)* Bırak diyorum şu işkence âletini artık! Oynayıp durma şununla... *(Rovni hiç aldırmadan Mestini'yle uğraşırken Melâ hızla telefona gider)*

ROVNİ *(Melâ, telefon alıcısını kaldırınca)* — Ne yapıyorsun?

MELÂ — Hiç...

ROVNİ — Kime telefon edeceksin?

MELÂ — Kahve içmek istiyorum, kendime kahve söyliyeceğim...

ROVNİ *(Elinden alıcıyı alarak)* — Bırak onu... *(Melâ'yı iter. Melâ Lanfa'nın yanına oturur. Susma)* Gerçekten kahve mi içmek istedin?

MELÂ — Hayır... Bir yabancı ses duymak istemiştim. Sıkılıyorum... *(İçer)*

ROVNİ — Gösteriden sonra eğleniriz sabaha kadar, işimiz bitince...

MELÂ — İş, iş, hep iş... Başka hiçbişey düşünmez misin?

ROVNİ — Ne düşünebilirim?

MELÂ — Beni değil, kendini...

ROVNİ — İşimin dışında, işimden ayrı ben yokum ki... İnsanlar da benimle işimden ötürü biraz ilgileniyorlar, bana onun için değer veriyorlar. Sen bile öylesin...

MELÂ — Ben hiç de öyle değilim.

ROVNİ — Öylesin, ama bilmiyorsun bunu. Ünlü canbaz... Çekirge adam Rovni. Olağanüstü akrobat... Bütün bunları soyup atarsan benden geriye ne kalır? Hiç. Ben de kalmam. O zaman yeryüzündeki onbinlerce Rovni'den herhangi bir Rovni olurum.

MELÂ — İyi ya işte, benim istediğim de o. Ben, kocam olan herhangi bir Rovni istiyorum, ama benim olan... Ben seni, salt sen olduğun için sevmiştim.

ROVNİ *(Küçümsiyerek)* — Salt Rovni... Herhangi bir adam...

MELÂ — Oysa sen beni, Melâ, salt Melâ olduğum için sevmemiştin, sen beni hiç sevmedin. Yalnız, işine yarayacağını umduğun bir Melâ'ydım ben senin için.

ROVNİ — Büsbütün yanlış değil ama yine de yanılıyorsun. Seni sevmiştim, bana yardımcı olacağını, sana yardım edebileceğimi umarak... Seninle birlikte büyük işler yapabileceğimi ummuştum. İkimiz birlikte, birbirimizi bütünliyeceğimizi sanmıştım.

MELÂ — Sana daha ne verebilirdim? *(Susma)* İşte!.. *(Afişi göstererek alaylı)* Dünyanın en büyük akrobat çifti... Uçan akrobatlar: Melâ ve Rovni... *(Alayla gülerek)* Dünyanın en büyük düşman çifti...

ROVNİ — Bitürlü anlatamıyorum. Çünkü anlamak istemiyorsun. *(Mestini'nin yanında ayaktadır. Sahne kararırken yalnız Rovni ışık demetinde kalır)* Biz yalnız canbaz olarak, canbazlık ederek yaşayabiliriz. Bunun için de hiç durmadan kendimizi yenilememiz, kendimizi aşmamız gerekiyor. Ekmek paramız için de bu böyle... Melâ, ne olur, anlamaya çalış...

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir.)* — Sen üne hiç doymuyorsun ki... Mesleğinde en üst çizgiye vardın işte...

ROVNİ — Belli bir çizgide duramam ki... Durmak, ölmekten de kötü. Çünkü kendini, en son çizgisini aşamayan canbazlar için ölüm bir kurtuluştur, ama durmak kurtuluş değil. Biliyorsun Melâ, yılların amansız, korkunç çabasıyla ulaştığım bir çizgi var, benim çizgim; durmadan, hiç durmadan bu çizginin yükselmesi gerekiyor. Yoksa seyirciler, yuhalarıyla, ıslıklarıyla düşürürler beni... Düşmemek için bu tutkum, bu çabam. İnsanın durmamasıya kendini yenilemek zorunda olması, hep kendini aşması, kırdığı rekorlarını geçmek zorunu, ne demektir, biliyor musun? *(Söylediklerini, kendi üstünde uygulayarak anlatır. Bir eliyle uzun saçlarını avuçlayıp, saçlarından yukarı çekerek, kendini yerden kaldıracakmış gibi çaba gösterir, vücudu yaylanarak gerilir)* İnsanın kendi eliyle saçlarından tutup

yerçekimine kafa tutarak kendisini yukarı kaldırması kadar zor, olanaksız... İşte, seyircilerimi de, kendimi de kandırmadan yapmak istediğim gerçek akrobasi bu. Oysa sen... Kendimi ve seni yerçekimine karşı kaldırmak istedikçe, paçamdan asılıp, eteğimden tutup beni aşağı aşağı, yere yere, dibe dibe çekiyorsun. Umduğum, beklediğim esin rüzgârı, kasırga olup beni yerden yere savuruyor. Benim kendisinden yardım dilediğim, boğazıma sarılıp beni dibe çekiyor.

MELÂ *(Sesi karanlıktan duyulur)* — Gitmiştim... Kurtulmuştun benden... Ben yokken niçin kendi kanatlarınla uçamadın? O güçlü kanatlarınla? Niçin kendini aşamadın? Kendi çenberini kırıp niçin kurtulamadın?

ROVNİ — Çünkü, nasıl olsa döneceğini biliyordum. Tüm kopmamıştın benden, içimden gitmemiştin. *(Birden bağırır)* Peki, sen niçin döndün öyleyse? Ben çağırmadım, ben istemedim ki seni...

MELÂ *(Işık demetinin içine girer, ışık biraz genişler. İkisi yanyanadır)* — Çünkü ben yokken daha da başarısızdın.

ROVNİ *(Küçümsiyerek, alaylı)* — Yaa... Demek, benim başarımı düşündün, başarım için...

MELÂ — Değil, değil... Senin başarın yada başarısızlığın umrumda mı benim!

ROVNİ — Biliyorum, öyle olduğunu. Yeni bişey söylemiyorsun. Öyleyse neye döndün?

MELÂ — Sana işkence etmeye dayanamadım.

ROVNİ — İşkence mi? Sen olmayınca ben işkence mi çekiyorum? Yoksa tersine, bana işkence eden sen misin? Haa, sen bana işkence çektirmemeye dayanamadın da döndün...

MELÂ *(Sinirli)* — Evet, öyle... Senin kahramanlıkla kendi dramını, ancak sana yakışan bir soylulukla çekmene dayanamadım. Onun için döndüm.

ROVNİ — Dönmemeliydin...

MELÂ — Başka ne yapabilirdim? Beni bekliyordun içinden... Ben olmayınca sen de yok oluyordun.

Benim yerime koyacak birini çok aradın. Buldum sanarak boşuna umutlandığın da çok oldu.

ROVNİ — Doğru...

MELÂ — Yetiştirmeye çalıştın onları... Ama gördün ya, olmadı işte... Benim veremediklerimi onlar verselerdi ya sana...

ROVNİ — Sen de aynı şeyi denedin... Niçin hiçbir canbazhanede, sirkte tutunamadın?

MELÂ — Niçin bunu yüzüme vuruyorsun? Ben yokken sen de işsiz sürünmedin mi? Tıpkı benim gibi...

ROVNİ — Bizi birbirimize bağlayan bu mu? Bunun için mi birbirimizden kopamıyoruz...

MELÂ — Ne yararı var acı anıları, eski günleri anmanın?

ROVNİ — Şu sonuç çıkıyor: İkimiz de birbirimizden ayrı olamıyoruz. Kopamıyoruz birbirimizden...

MELÂ — Bütün zorluk da bu ya... Önce yaşayabilmemiz için birlikte olmak zorundayız. *(Işık demeti yavaş yavaş daraldıkça birbirlerine yaklaşırlar)*

ROVNİ — Yeniden başlayabiliriz. Deneyelim bir daha...

MELÂ — Eskiye yeniden başlamak! Ne çıkar bundan? Dönüp dolaşıp yine o kapana sıkışacak olduktan sonra...

ROVNİ — Mâdemki çıkış yolumuz yok, yeniden başlayabiliriz, diyorum. Unutalım geçmişi.

MELÂ — Elimizde mi? Yapabileceğini mi sanıyorsun?

ROVNİ — Yeni bir umutla, daha büyük tutkuyla... Kaç yıl oldu, hep aynı numaraları yapıyoruz. Hep aynı çenberin içinde dönenip duruyoruz. Seyirci kanıksadı yaptıklarımızı, bıktı bizden...

MELÂ — Hıh... Seyirci... Onların ne Rovni'den, ne Melâ'dan haberleri var...

ROVNİ — Adımızı bilmeseler de, yaptığımız numaraları biliyorlar ya... Gösterilerimizi ezberlediler artık. Çünkü hiçbir yeni buluşum bana kalmadı, başka akrobatlar da yapmaya başladılar, bizden görüp... Bir

canbazın adı bilinmez ama, usta işiyse yaptıkları, hünerleri dünyayı dolanır. Kimin yazıp bestelediği bilinmeyen halk şarkıları gibi...

MELÂ — Senin hünerlerini görmeyenler çok, dünya büyük...

ROVNİ — Bir bakıma da o büyük dünya çok küçük... Nereye gitsek, seyirci, «Biz bu numarayı daha önce bir yerde görmüştük» diyecek. Bu yaptıklarımızdan yalnız bitekini bir genç canbaz yapmış olsaydı birden üne kavuşurdu. Usta olmanın zorluğu daha çok... Artık seyirci, bu yaptıklarımızı bize yeter bulmuyor.

MELÂ — Aslında yeter bulmayan sensin, seyirci değil... Hep doymamasıya açsın... Keyif verici zehir alışkanları gibi, her gün daha çok alkış aldıkça daha, daha çok alkış bekliyorsun.

ROVNİ — Yaşamamız için gerekli de ondan. Balık suda, kuş gökte, canbaz da alkışlarda yaşar. Bu alkışların kesilmesi, balığın susuz, kuşun göksüz kalmasıdır. Niçin anlamak istemiyorsun, bugün alkışlayan eller, bize sıkılmış yumruk olmak için, ipte sürçmemizi, telde tökezlememizi bekliyor; yaşa diye bağıran ağızlar bizi yuhalamak için fırsat gözlüyor. Kendimizi tekrarlarsak onlara bu fırsatı vereceğiz.

MELÂ — Yalnız beni değil, seyircilerini de kendine düşman sanıyorsun. Senin düşman saydığın seyirciyi ben hiç umursamıyorum bile...

ROVNİ — Düşman... Ama gerçek bu. Çünkü ben kendime değer verdiğim için, seyirciye de değer verip onun düşmanlığından korkuyorum. *(Susma)*

MELÂ — Evet? Neye sustun?..

ROVNİ *(İçini çeker)* — Seni tanımadan çok önceydi. Birgün evime bir genç gelmişti, yeni bir canbaz. Heyecandan titriyor, dili dolanıyor, konuşamıyordu. Bana hayranlığını söylemişti. Aradan yıllar geçti, ama unutamadım bitürlü onu...

MELÂ — Niçin?

ROVNİ — Sonraları ünlü bir canbaz olmuştu da...

MELÂ — Kim o?

ROVNİ — Söylemek istemiyorum adını.

MELÂ — Benden mi saklıyorsun?

ROVNİ— Evet. Çünkü benim en büyük düşmanım oldu.

MELÂ — Peki, neden?

ROVNİ — Çünkü bir zamanlar bana hayranlık duydu diye gizli bir acı çekiyordu; bir zamanlar beni yüceltmiş olmasının ezikliğiyle küçülmüştü; bilinçsizce bundan beni suçluyordu. *(Susma)*

MELÂ *(Rovni'ye daha yaklaşır. Gözlerinin içine bakarak)* — Yalan söylüyorsun. Seni çok iyi tanırım Rovni... Bu anlattıklarını sen başkasına yaptın, bir başkasına düşman olan sensin. *(Susma)* Öyle değil mi? Neden konuşmuyorsun?

ROVNİ *(Suçlu)* — Evet... Pelütki'ye, ustam Pelütki'ye... Onaltı yaşımdaydım. Canbazlıkta üne kavuşmak için bir büyük ustanın yardımını gereksiniyordum. O zamanın en büyük canbazıydı Pelütki. Onu görebilmek için günlerce beklemiştim kapısında. Anlatılmaz bir saygıydı benimkisi. Onunla konuşurken titriyordum...

MELÂ — Sana yardım etti mi?

ROVNİ — Evet... Kendine güvenen her usta gibi. Yıllar geçti, artık ben de bir usta canbazdım. Ve Pelütki'nin amansız düşmanı kesildim.

MELÂ — Ama niçin? Bir zamanlar karşısında küçüldün diye mi?

ROVNİ — Tastamam bilmiyorum nedenini... Belki onun büyük, yaygın ününü, benim ünlenmeme engel sanıyordum.

MELÂ — Anlamıyorum.

ROVNİ — Ben de... Birgün onunla karşılaştık. Yaşlanmıştı artık, ama yine büyük canbazdı. «Pelütki usta, benim en büyük bahtsızlığım, seninle aynı zamanda yaşamış olmam» dedim. «Dünya büyük, hepimize yer bulunur» dedi. Konuşurken rahat, kendine güvenli gülümsüyordu. İşte o zaman daha çok düşman oldum.

MELÂ — Senden iğreniyorum. *(Işık demetinden çıkar. Sesi karanlıktan gelir)* Zavallı Pelütki...

ROVNİ — Zavallı olan Pelütki değil, asıl zavallı benim. Canbazlık yapamıyacak kadar yaşlanmıştı. Sirkte yardımcılık yapıyordu. Birgün, hem de seyirci önünde merdivenden düşüp hastaneye kaldırıldığını duyunca hemen gittim.

MELÂ — Af mı diledin?

ROVNİ — Niçin? Af dileyecek bişey yapmamıştım ki... Yalnız birgün onun düşmesini, içimden, içimin ta gizli bir yerinden istiyordum... Tıpkı bugün de benim için duyulan istek gibi... Hastanede inme indi Pelütki'ye, düşkünlerevine kaldırdılar. Ama içimdeki düşmanlığı öldüremiyordum.

MELÂ *(Sesi karanlıktan)* — Niçin, niçin ama?

ROVNİ — Hâlâ onu yenemiyordum, geçemiyordum onu çünkü... Nereye gitsem o çıkıyordu karşıma, her ne yapsam onun ünü çıkıyordu önüme. En büyük hünerlerimi yapsam, seyirciler «Nerdeee, bir zamanlar bir Pelütki vardı...» diyorlardı. Ondan çok usta canbaz oldum, ama ölümünden sonra bile onu yenemedim... «Bir zamanlar bir Pelütki vardı, hey gidi hey...» Ama sürünerek yaşarken hiçkimse aldırmadı ona... Anlıyor musun, neden korktuğumu; neden düşman olduğumu? Sonunda öldü Pelütki... Zamanın en ünlü canbazı bendim. Mezarı başında konuştum.

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir)* — Hiç utanmadın mı?

ROVNİ — Çok içten konuştum, ağladım... Çünkün hiçkimse onun büyüklüğünü benim kadar bilemedi, hiçkimse onu benim kadar sevemedi. *(Susma)* Bugün bizi alkışlayan her seyircide kendi eski günlerimi görüyorum. Alkışlayıp bizi yüceltiyorlar. Her yüceltmede, yücelten için gizli bir küçülme, eziklik, pişmanlık, utanç var. Bilinçaltına itilmiş gizli bir duygu... Sayın seyircilerimiz, işte bu aşağılık duygudan kurtulmak için, kendileri bizim yanımıza çıkamadıklarından, bizim kendi yanlarına inmemizi, yani o halkalardan, ip-

lerden düşmemizi bekliyorlar. Alkışlarından doğan suçluluklarını bize ödetecekler. Bu nasıl bir duygu, biliyor musun? Hani işlek bir yoldan bir küçük çocuk karşıdan karşıya geçecektir de tam o sırada son hızla gelen bir araba... Çocuğa çarpacak... *(Kulak tırmalayıcı, iç gıcıklayıcı, çok keskin ve uzun firen sesi duyulur. Rovni anlattıklarını yaşayarak ve kendine uygulayarak konuşur)* Acı bir firen... yolcuların çığlıkları duyulur. O güzel yavrunun tekerlekler altında sürüklenerek parçalanışını görmemek için ellerimizle yüzümüzü kaparız. Ama... *(Gülümser)* İçimizin en derin bir yerinde de, kendimize bile hiçbir zaman itiraf edemiyeceğimiz bir gizli istek vardır: Çocuğun nasıl ezilip parçalandığını bütün ayrıntılarıyla seyretmek. Onun için yüzümüzü kapadığımız parmaklarımızın arasından, kendimizden bile gizliyerek, çocuğun ezilişini gözetleriz.

Seyircilerimiz de, biz gösteri yaparken yere düşünce, çığlıklar atarak ellerini yüzlerine kapayacaklar. Az sonra da, parmaklarının arasından, göllenen kanlarımız içinde nasıl çırpınarak canverdiğimizi gözetliyecekler; sonra da o korkunç olayı yana yakıla başkalarına anlatacaklar. İşte buyüzden, alkışlara yenilmemek için kendimizi durmadan yenilememiz, aşmamız gerekiyor. *(Sesi tatlı ve yumuşak)* Ne olur, ver ellerini Melâ... *(Sahne tüm aydınlanır. Rovni, ellerini Melâ'ya uzatmıştır, ona doğru yürür, ama Melâ'yı göremez, aranır. Melâ, gardrop kapısının arkasında, kazağını çıkarmaktadır. Melâ'yı gitti sanarak seslenir)* Melâ, Melâ...

MELÂ *(Gardrop kapağının arkasından umursamadan çıkar. Soğuk)* — Ne var? Neye seslendin?

ROVNİ *(Melâ'nın kendisini dinlemediğini anlar, elleri yana düşer)* — Hiç... Bişey yok.

MELÂ — Bana seslendin...

ROVNİ — Kendikendime konuşuyormuşum...

MELÂ — Bişeyler söylüyordun ama...

ROVNİ — Ben mi? Haa... Ver ellerini bana, demiştim... Düşmemek için.

MELÂ *(Soğuk)* — Herşey çok geç yeniden başlamak için... *(Susma)* Hangi aydayız?

ROVNİ — Şubat...

MELÂ — Şubatın kaçı?

ROVNİ — Onsekizi.

MELÂ — Saat kaç?

ROVNİ *(Kolsaatine bakarak)* — Dokuzbuçuk...

MELÂ — Şubatın onsekizi... Hem de saat dokuzbuçuk...

ROVNİ — E ne var bunda?

MELÂ — Bu tarih sana hiçbişey hatırlatmıyor mu?

ROVNİ *(Düşünür)* — Bilmem... Ne gibi?

MELÂ — Ne gibi? Onsekiz şubat... *(Başka bir bardak daha alır. İki bardağa da içki koyar, birini Rovni'ye uzatır)* Hadi içelim... Sen de iç!

ROVNİ *(Bardağı alır)* — Biliyorsun, gösteriye çıkmadan önce içmem ben.

MELÂ — Biliyorum elbet. Ama bu gece, başka bir gece Rovni. Görüyorsun ya, hiçbir birleşik yanımız, ortaklaşa anımız kalmamış, en güzel günlerimizden bile. Anılarımızı yitirmişiz. Kötü birikimlerle kendimizi öylesine zehirledik, bitirdik ki... Öylesine düşmanız ki birbirimize. Yeniden başlıyamayız Rovni, herşey çok geç. Hadi içelim, bu gece için, unuttuğun anılarının şerefine!

ROVNİ — Anlamıyorum.

MELÂ — Ben de... Bu gece karıkocalığımızın onbeşinci yıldönümü... *(Uzun bir susma)* İşte bu saatlerdeydi. *(Susma)* Hatırlamadığını biliyorum. Hatırlamazsın... Yalnız kendin için yaşadın, kendin için yaşıyorsun. O kadar kendinle dolusun ki, bu kadar küçük şeyleri nasıl hatırlıyacaksın...

ROVNİ — Onbeş yıl!.. Nasıl da geçti...

MELÂ — Nasıl mı? Birbirimizi yiyerek...

ROVNİ — Demek... Onbeşinci yıl...

(Ellerinde bardaklar, bir süre karşılıklı dururlar)

MELÂ — Hadi, içelim...

(Bardakları tokuşturup içerler)

ROVNİ *(Birden sevinçle)* — Öyleyse... Bu gece... Senin için... Onbeşinci yıldönümümüz için... Çok güzel, çok... Olağanüstü bişey yapmak istiyorum.

MELÂ *(Çok sevinmiştir)* — Gerçek mi Rovni? Benim için ha, benim için? Benim için öyle mi? Çok sevindim, çok sevindirdin beni... *(Sarılır öper)*

ROVNİ — Evet... Senin için ya... Neden şaştın bu kadar...

MELÂ *(Duygulanır)* — Ne bileyim ben... Çok duygulandım işte... Yıllardır benim için bişey yapmayı hiç düşünmezsin de... Şimdi birdenbire çok şaşırttın beni...

ROVNİ — Seni hiç düşünmez miyim?

MELÂ — Bilmem... Belki de... Ama sen işinden başka hiçbişey düşünmezsin. Alışmamışsın. Benden de işinin bir parçası, bir gereği olduğum için ayrılamıyorsun ya... Öyle sevindirdin ki beni... *(Kucaklar, öper)* Ne yapacaksın, benim için? *(Elleri Rovni'nin omuzlarında kalır.)*

ROVNİ *(Düşünceli, dalgın)* — Bu gece senin için hayatımın en büyük gösterisini yapmak istiyorum, olağanüstü bir gösteri...

MELÂ *(Büyük hayal kırıklığına uğramıştır, elleri Rovni'nin omuzlarından düşer.)* — Benim için dediğin bu muydu? Anlamalıydım... Boşuna sevinmişim.

ROVNİ — Neden?

MELÂ — Yine işin, hep işin... Benim için değil ki, kendin için. Nasıl da kandım çocuk gibi...

ROVNİ *(Melâ'yı duymuyordur, heyecan içinde)* — Hayatımın en büyük gösterisi, başka hiçbir canbazın taklit edemiyeceği bir gösteri olacak...

MELÂ — Yoksa? Yeni bir numara mı? Ama olamaz... Hiç çalışmadık ki... Prova yapmadan nasıl olur?

ROVNİ — Hayır, hayır... Yeni değil... Eski gösterimiz ama, yepyeni bir biçimde sunacağım. Ölüme gülen çifti işte bu gece görsün seyirciler...

MELÂ — Yeni bir numara değilse...

ROVNİ *(Sinirli)* — Nasıl, ne zaman yeni birşey yapabilirdim? Bıraktın mı, yardım ettin mi ki? Destek oldun mu bana? Altı yıldanberi hiçbir yeniliğimiz yok.

MELÂ — Ben senin ellerini, ayaklarını mı bağladım? Daha ne yapmalıydım senin için? *(Sahne kararır. Yalnız Melâ ışık demeti içinde kalır)* Hiçbir kadının kocası için yapamıyacağı şeyi yaptım. *(Saçlarını dağıtır. Bileğini uzun saçlarına dolayarak, anlattıklarını kendisinde uygular; saçından çengele asılı ve boşlukta sallanır gibi kıvranır.)* Bir kadının yarım saat saçlarından tavana asılı, ipte canbazlık yapması kolay mı? Sonra trapezden ayaklarıma atılır, ayak bileklerimi tutup sallanırsın. Yalnız bu gösteri için iki yıl çalıştım. Bak, kafamın derisine bak, kösele gibi. Bir kart öküzün derisi benim kafamın derisinden çok daha yumuşaktır.

ROVNİ *(Sesi karanlıktan gelir)* — Ama hâlâ bu numaramızı taklit edebilen yok...

MELÂ — İster olsun, ister olmasın.. Ben bütün bunları yalnız senin için yaptım... Gecelerden bir gece, dokuz metre yükseklikte sallanırken, sanki saçlarım kökünden kopuverecekmiş gibi geliyor. Kimin içindi bütün bunlar? Senin için değil mi? *(Ağlar. Bunalım içinde. Sırtı duvara dönük, duvarı yumruklıyarak)* Onbeş yılım, ziyan olan onbeş yılıma yazık... Yaşamımın en güzel, en genç, en canlı, en umutlu onbeş yılı... Hepsi boşa geçti. Olmaz olsun alkışlar, bana gerekli değil, istemiyorum. Bütün bunları ben canbaz olmak için yapmadım.

ROVNİ *(Sesi karanlıktan duyulur)* — Ağlama Melâ... Ağlamanı istemiyorum. Yalnız senin onbeş yılın ziyan olmadı. İkimiz birlikte... Benim de onbeş yılım ziyan oldu seninle...

MELÂ *(Duvarın dibine çöker)* — Seni seviyorum, ama ünlü bir canbaz olduğun için değil... Yalnız sen olduğun için seviyorum. Küçük bir memur olsaydın. bir esnaf, bir işçi olsaydın, ama benim kocam olsaydın...

ROVNİ *(Sesi karanlıktan gelir)* — Kişiliğinden soyunmuş bir Rovni olamaz ki... Düşünülemez bile. Senin Rovni'ye ihtiyacın yok.

MELÂ — Senin de bir eşe... Senin aradığın kendine bir partöner. Ha ben, ha başka biri, senin için ne önemi var... Yeter ki, onun kendisi için hiçbir isteği olmasın, ama senin bütün isteklerine uysun... Böyle olmazsa... Korkuyorum. Her gece ölüm korkusu içindeyim.

ROVNİ *(Sesi karanlıktan gelir)* — Korkma Melâ, korkma... Ben varım, burdayım ben...

MELÂ — Senden korkuyorum. Saçlarımı çengelden kurtarıp kendimi boşluğa atınca... İşte o zaman, bir gece, ellerimden tutmayacaksın diye korkuyorum. Kimi zaman trapezden aşağı bakınca, kendimi yerde görüyorum, düşmüşüm... Bırakma beni Rovni! Tut ellerimden... *(Işıktan fırlar. Sahne tüm aydınlanır. Rovni'ye koşar. İkisi karşılıklı ayakta.)*

ROVNİ *(Melâ'nın ellerini şefkatle avuçlarına alır)* — Ver ellerini... İşte böyle. Bana ellerini ver ki tutayım... O zaman korkma hiç...

MELÂ *(Başını, Rovni'nin göğsüne dayayarak yavaşça konuşur)* — Tut ellerimden Rovni... Bırakma hiç ellerimi...

ROVNİ — Korkma... Bu geceyi düşün. Hayatımızın en büyük gösterisini yapacağız.

MELÂ — Yeni bir numara değilse, seyirci farkında olmaz ki...

ROVNİ — Seyirci için değil, kendimiz için... Bu gece, bizim gecemiz.

MELÂ — Salonda hiç prova yapmadık... Hem de hiç dinlenmeden, yol yorgunluğuyla...

ROVNİ — Ne yapalım, vaktimiz yok.

MELÂ — Salon nasıl?

ROVNİ — Gidip baktım. Çok güzel. Kentin en büyük salonu. Bin kişilik bir salon. Tavan yüksekliği on metre. Kentin sokakları afişlerle donanmış: Sen, ben ve Mestini...

MELÂ — Ya Lanfa? Afişlerde o da var... *(Lanfa'nın yanına gider)*

ROVNİ *(Bir süre Melâ'ya bakar. Sonra Mestini'nin yanına gider. Yere oturur. Mestini'yi okşayarak)* O da var elbet... Senin Lanfa'nı afişlerden kazımadım ya...

MELÂ — Kalkar mısın şunun yanından...

ROVNİ — Niçin?

MELÂ — Sahnede yeterince sarmaşdolaş olacaksınız nasıl olsa...

ROVNİ — Başlama yine. Bıktım senin bu saçmalıklarından. Ben senin Lanfa'na ses çıkarıyor muyum? Ne yaparsan yap...

MELÂ — Lanfa başka, o başka... *(Bağırır)* Okşayıp durma şunu artık!

ROVNİ — Mestini'yi bile kıskanıyorsun... Delisin sen.

MELÂ — Asıl deli sensin. Aramızdaki bu oyun bitsin artık. Bunca yıl sustumsa bilmediğimden değildi. Herşeyi biliyorum.

ROVNİ — Nedir bildiğin, söyle!

MELÂ — Mestini'nin kim olduğunu...

ROVNİ *(Pek şaşmış)* — Kim? Kimmiş?

MELÂ — Bir hayalet iskeletle bir arada yaşamak istemiyorum. Ölmüş bir genç kadının demir borular biçimindeki iskeleti... Senin Mestini'n, evet, etleri dökülmüş sevgilin...

ROVNİ — Onun için böyle konuşamazsın.

MELÂ — Konuşurum. O kadar çok seviyorduysan niçin öldürdün onu?

ROVNİ *(Suçlama karşısında donmuş)* — Ben öldürmedim... Bir kaza idi, meslek kazası. Sıksık olur bizim işimizde. Hepimizin başına gelebilir.

MELÂ — Sen öldürdün Mestini'yi, kıskançlıktan... Sonra da onun adını verdin bu parlak demir borulara, Mestini'nin yerine koydun bunu. Hepsini, hepsini biliyorum.

ROVNİ *(Suçlu)* — Yalan, ben öldürmedim... Trapezden düştü, bunu herkes biliyor.

MELÂ — Ama benim bildiğim başka şey var. Her gece trapezin altına gerilen ağı, o gece neden gerdirmemiştin... *(Rovni, Mestini'yi tutar)* Sarıl vicdan azabına, sarıl...

ROVNİ — Sus artık.

MELÂ — Hayır, konuşalım. Bunca yıl susmaktan boğuldum.

ROVNİ — Konuş öyleyse...

MELÂ — Mestini'yi, çalıştığın sirkteki bir temizlik işçisiyle, bir yatakta suçüstü yakalayınca kudurdun. Pis bir temizlik işçisi. Üstelik herif yaşlı ve çirkin... Sana ençok dokunan da bu oldu. Hoş o zaman sen de ünlü bir canbaz değildin şimdiki gibi.

ROVNİ — Kaza diyorum sana, gerçekten kaza idi.

MELÂ — O gece de, hayatımın en büyük, en olağanüstü gösterisini yapacağım, diye ilân ettirmiştin.

(Uzun susma)

ROVNİ — Kurtulmam gerekiyordu. İşimi engelleyen, beni köstekleyen herşeyden kurtulmak zorundayım. Ya o ölmeliydi yada ben... İkimizden birinin ölümünü seçmek zorundaydım.

MELÂ — O, herhangi güzel bir kadındı. Yeryüzünde onun gibileri çok vardı. Oysa sen? Dünyanın en büyük canbazı... Yaratıcı bir canbaz. Onunla yaşamanı sürdürsen, senin canbazlığın yok olacaktı. Bu durumda elbet senin canbazlığın ölmemeli, ama o ölmeliydi. Seçim dediğin bu mu? Bencil!

ROVNİ — Bencilliğimden değildi bu seçme. Tam tersine elcil oluşumdan. O, yalnız kendisi için yaşıyordu. Oysa ben yalnız seyircilerim için. Çünkü, seyircilerim varoldukça ben de varım.

MELÂ — Cani!

ROVNİ — Doğru, onu öldürmek için çok tasarılar kurdum. Son gösterimiz için uzak, çok uzak bir ülkeye gitmiştik. Dönüşüm yalnız oldu, onu orda bırakmıştım.

MELÂ — Elbet... Cesedi de yanında getirecek değildin. *(Susma)* Ne zaman gideceğiz kulübe? Öfff... *(Ci-*

gara alır, Rovni yakar cıgarasını.) Daha çok var mı bizim gösterilerin başlamasına?

ROVNİ — Daha çok erken...

MELÂ *(İçer)* — Zaman geçmiyor hiç, durmuş gibi... Birisi gelse...

ROVNİ — Kim gelebilir?

MELÂ — İlle de insan değil. Bir kedi bile olsa... Canlı bişey... *(Bir hava cereyanıyla kapı gıcırdayarak açılır. İkisi birden merakla kapıya bakarlar)*

ROVNİ — Rüzgâr... *(Kapıyı kilitler.)*

MELÂ *(Bağırır)* — Kitleme! Bırak açık dursun...

ROVNİ — Otel odalarının kapısını kilitlemeyi unutmamalı... *(Melâ Lanfa'nın üstüne kapanır, sarsılarak ağlar)* Hiç olmazsa senin Lanfa'n var, sevgili Lanfa'n...

MELÂ *(Yaşlı gözlerle, kızgın)* — Evet, Lanfa'm var. *(Kısa susma, sonra birden bağırır)* Yok, yok... Lanfa'm da yok... Zavallı...

ROVNİ — Kim zavallı?

MELÂ — Çocuğum.

ROVNİ — Çocuğun değil, piçin... Sevgili piçin. *(Melâ büyük şaşkınlık içinde)* Neye bakıyorsun öyle, niçin şaştın o kadar... Bildiklerime mi?

MELÂ — Ne biliyorsun?

ROVNİ — Herşeyi. Doğmadan ölen çocuğunu...

MELÂ *(Lanfa'ya sıkı sarılır)* — Çocuğum...

ROVNİ — Piçim, diye bağrına basmalısın onu...

MELÂ — Sus! Beni yıllarca analık duygusundan yoksun bıraktın. Çocuklarımı çürük diş gibi karnımdan söktürüp attırdın. Her ameliyatta, köklerimle tüm benliğimin kendi kendimden koparıldığını duydum.

ROVNİ — Ne yapabilirdim? Sen analık duygusundan yoksun kaldınsa...

MELÂ — Duygu değil yalnız, hak, hak!..

ROVNİ — Ben de babalık duygusundan yoksun kaldım. Sana o kadar anlatmaya çalıştım, çocuk bize ayakbağıdır, işimize engeldir diye... İlle de çocuk istedin. Arkamızda, önümüzde, bir sürü çocukla gezginci

sirk çadırlarında sürünecektik, hani şu yüzlerce canbaz bozuntusu gibi... *(Susma)* Hıh... Sen demin, evliliğimizin onbeşinci yıldönümü, derken içimden gülmek geldi.

MELÂ — Neden?

ROVNİ — Benden kaçıp gittiğin zamanları da evliliğimizden mi sayıyorsun?

MELÂ — Beni buna zorlayan sendin.

ROVNİ — Ama sonucu gördün işte...

MELÂ — Sana döndüm. Niçin bunu yüzüme vuruyorsun ikidebir? Bu bir suçsa sen de benim kadar suçlusun. Sen neden benim dönüşümü bekliyordun? Çünkü benden daha iyi bir partöner bulamamıştın, bana ihtiyacın vardı.

ROVNİ — Senin de bana ihtiyacın olduğu kadar.

MELÂ *(Ağlıyarak)* — Sus artık, ne olur... Kurtuldun ondan. Lanfa da, öbür çocuklarım gibi daha doğmadan öldü.

ROVNİ — Onu da ben senden söktürüp attırmadım. O gece gösteri sırasında çocuğunu düşürdüğün zaman, yarı ölü gibi yere serilmiştin.

MELÂ — Lanfa'm... *(Sarılır Lanfa'ya)*

ROVNİ — Adını bile önceden koymuştun...

MELÂ — Senin Mestini'n gibi...

ROVNİ — Anladın ya şimdi. Has canbazların çocukları olamaz, canbazlıklarından başka hiçbişeyleri olamaz. Kendilerini canbaz sananlarla, bir de canbaz olmayanların eşleri vardır, karıcıkları... Evcikleri vardır, güzel güzel. Çiçekli saksıları vardır pencere kenarlarına dizili... Kedicikleri, kuşcukları vardır... Çocukları bir sürü, yani yavrucukları... Cici cici... Ama canbaz olanların yalnız ve yalnız canbazlıkları vardır.

MELÂ — Çocukları olan canbazlar da çok ama...

ROVNİ — Onlar Rovni değil.

MELÂ — Rovni, Rovni, Rovni...

ROVNİ — Onlar başkalarından öğrendiklerini tekrarlarlar, sofra artıklarıyla geçinen asalaklar...

MELÂ — Rovni oldun da başın göklere mi erdi?

ROVNİ — Ermedi, evet... Ama erebilirdi. Seninle didişmekten ne yaptığımı, ne yapacağımı bildim. Yoksa... Trapezimin iplerini bulutlara bağlıyabilirdim, ama durmadan asıldın, beni yerin dibine çektin. Çocukmuş!.. Oysa... *(Durur)*

MELÂ — Konuş, konuş, daha kaldıysa söyliyeceklerin.

ROVNİ — Bizler hergün yeniden kendikendimizi yaratmak zorundayız.

MELÂ — Peki, ben kötüyüm, niçin benden ayrılınca başka bir partöner yetiştirmedin kendine?

ROVNİ — Sana gereksindiğimi inkâr etmiyorum ki... Sensiz olamıyorum.

MELÂ — Ne yazık ki, ben de öyle... Ama bunun nedenini bilemiyorum.

ROVNİ — Ama ben başka, daha başka şeyler istiyorum senden.

MELÂ — İstiyorsun, hep istiyorsun. Ama ne istediğini bildiğin yok. O ne olduğunu bilmeden istediğin şeyi versem sana, sen daha başka bişeyler istersin, sonra daha başka şeyler... Senin sonsuz isteklerin, erişilmez ufuk çizgisi gibi, yaklaştıkça uzaklaşan, kaçan, sınırsız, ötesinde ne olduğu da belirsiz. Oysa ben, ta başındanberi ne istediğimi çok iyi biliyorum.

ROVNİ — Nedir istediğin?

MELÂ — Senin, yalnızca kocam olmanı, o kadar. Senin için herşeyi de bundan yapıyorum. *(Susma)* Of, boğuluyorum, hadi gidelim artık... *(İçer)*

ROVNİ — Erken...

MELÂ — Erken olsun, gidelim... Çıkalım burdan.

ROVNİ — Ne yaparız o kadar zaman?

MELÂ — Hazırlanırız.

ROVNİ — Neden bu gece acele ediyorsun?

MELÂ — Bilmem...

ROVNİ — Tirenlerin, vapurların olduğu gibi, bence, insan yaşamının da bir tarifesi var. Ama kendi tarifemizi bilmediğimizden son istasyona varmak için acele ediyoruz.

MELÂ — Ne son istasyonu?

ROVNİ — Boşuna acele etme!

MELÂ *(İçer)* — Başka türlü korku bu gece bendeki... *(Telefon zili çalar)* Hah, işte telefon.

ROVNİ *(Telefona gitmek isteyen Melâ'yı önleyip telefonu açar)* — Alloo... Buyrun.

(Telefondaki ses yankılanarak duyulacaktır ve ses gittikçe yükselecektir sona doğru.)

SES — Bay Rovni?

ROVNİ — Evet. Buyrun...

(Konuşma sırasında Melâ, Rovni'nin yanında heyecanla beklemektedir.)

SES — Kulüpten telefon ediyorum Bay Rovni. Gösterileriniz saat 23 de başlıyacak.

ROVNİ — Konuşmuştuk. Biliyorum.

SES — Ne zaman araba gönderelim?

MELÂ — Hemen göndersinler.

ROVNİ — Bir saat sonra.

MELÂ — Hemen... Şimdi, şimdi.

ROVNİ — Herşey hazır mı? Yerlerine kondu mu söylediğim gibi?

SES — Evet. Ne söylediyseniz yapıldı. Kontrol etmek ister miydiniz?

ROVNİ — Tabiî... Gelince. Daha vaktimiz var.

MELÂ *(Telâşlı ve heyecanlı)* — Vakit kalmadı ki...

SES — Gösterilerinize çok büyük ilgi var. Doğrusu, bu kadarını ummamıştık. Bütün yerler daha dünden satıldı. Birçok müşterimizi geri çevirmek zorunda kaldık.

ROVNİ — Yarın gece için yer verin.

SES — Öyle yapıyoruz. Ama bütün seyirciler ille de bu gece görmek istiyorlar sizi. «Hayatının en büyük gösterisini yapacak» diye ilân ettik ya... Seyirciler bu olağanüstü gösteriyi yalnız bu gece için sanıyor... Burda uzun zaman kalacaksınız sanırım.

ROVNİ — Hiçbişey unutulmasın.

SES — Hepsi yapıldı Bay Rovni. Ağ da gerildi.

ROVNİ — Hayır, ağ istemez. Ağı kaldırın...

MELÂ *(Birden telefona atılır. Rovni'nin elinden almak ister. Bağırır)* — Ağı gersinler... Gerin ağı... Ağsız olmaz... *(Rovni, Melâ'yı itmeye ve telefonu ona vermemeye çalışır)*

SES *(Duymamıştır)* — Aloo, aloo... Anlayamadım Bay Rovni...

ROVNİ — Ağı kaldırsınlar, istemez ağ...

(Melâ, telefonu Rovni'den almaya çalışmaktadır.)

SES — Ağı, dediğiniz gibi, yerden beş metre yukarıya gerdik...

(Rovni, Melâ'yı sert iter. Melâ, Lanfa'nın yanına yere düşer. Lanfa'ya sarılıp sarsıla sarsıla ağlar. Rovni ona bakarak, telefonda çok rahat, soğukkanlı ve tok konuşur)

ROVNİ — Ağı kaldırın... Gösterimizi ağsız yapacağız, yalnız bu gece için. Çok büyük bir gösteri olacak... Seyircilerin solukları kesilecek. Söyleyiniz, öyle anons etsinler: «Melâ ve Rovni çifti, hayatlarının en büyük gösterisini yapacaklar bu gece...»

İKİNCİ BÖLÜM

Melâ ile Rovni'nin gösteri yapacakları kulübün artist odası. İki elbise dolabı, iki makiyaj masası. İki masada da, büyük, çerçeveli ayna. Aynaların yalnız çerçeveleri var, ayna camları yoktur. Masalar ve masaların üstündeki çerçeveli, içi boş aynalar sahne önünde ve salona dönüktür; öyle ki, Melâ ve Rovni masalarının önünde makiyaj yaparlarken, ayna camı olmadığından, çerçevenin boşluğundan seyirciler onların yüzlerini göreceklerdir. Önlerinde gerçekten ayna varmış gibi boş çerçeve önünde makiyajlarını yapacaklar, aradabir de varsayılan ayna camını silip temizliyeceklerdir. Mestini, Rovni'nin, Lanfa da Melâ'nın makiyaj masasına yakındır. Karşı duvarda, birinci bölümde görünen iki afiş asılıdır. Karşı duvarın iki afiş arasında kalan yeri, zaman zaman sinema perdesi olarak kullanılacak ve kulübün bazı programıyla Melâ ve Rovni'nin gösterileri bu perdede görünecektir. (Salt gölge, silüet olarak da perdede yansıyabilir) Bu odanın tek kapısından kulise çıkılır. Kulisin önü de kulübün sahnesidir. Dekor öyle düzenlenmelidir ki, ya ışıkla, ya makiyaj odası döndürülüp yada çekilip, burası hem makiyaj odası, hem de canbazlık gösterinin yapılacağı kulübün sahnesi haline getirilmelidir. Çünkü ikinci bölümdeki oyun, hem makiyaj odasında, hem kulüp sahnesinde geçecektir. Dekor, kulüp sahnesi durumuna getirilince, görünmeyen kulüp seyircileri, tiyatro seyircilerinin tam karşısında, sahnenin öbür yanında olduğu varsayılacaktır. Kulüp seyircilerinin sesleri, gürültüleri duyulacaktır. Sahne, kulüp sahnesi olunca, tavandan sarkan ipler, halatlar,

demir halkalar, demirler, çengeller görünecektir. Perde açıldığında makiyaj odası görünür. Kulüp salonundaki sesler uğultu olarak gelir. Duyulan müzik, kulüp sahnesinde bir gösteri olduğunu belli eder. Kısa süre sonra müzik kesilir, alkışlar duyulur. Bu alkışlar arasında önce Rovni, arkasından Melâ makiyaj odasına girerler. Alkış sesleri sürerken hiç konuşmadan soyunmaya başlarlar. Melâ, gardrop kapağının arkasında soyunurken, çıkardığı giysilerini teker teker iskemlenin üstüne bırakır. Rovni soyunur, atlet fanelasıyla kalır. Bu sırada kulüp sunucusunun sesi duyulur.

SUNUCU — Sayın bayanlar, baylar!.. Şimdi de kulübümüz büyük fedakârlıklarla dâvet ettiği, yılın olayı, şâhâne striptiz yıldızı Novera'yı kıvançla sunar...

(Müzikle birlikte alkışlar duyulur. Melâ, tam bu sırada, gösteride giyeceği parlak mayo üstünde, gardrop arkasından çıkar. Rovni, makiyaj masasına oturmuştur. Palyaço makiyajını yapmaya başlar. Melâ, makiyaj masasına içki şişesini ve bardağı koyduktan sonra sırtına bir kap alır. Makiyaj yapar)

MELÂ *(Makiyajını yapar)* — Daha vaktimiz var, değil mi? *(İçer)*

ROVNİ *(Makiyaj yaparken)* — Evet... var vaktimiz, seyircinin karşısına çıkıncaya kadar içebilirsin...

MELÂ — Biz en son mu çıkıyoruz?

ROVNİ — İki kere çıkacağız, biliyorsun... Bir arada, bir de en son. Sonuncusu trapezde... *(Susma)* Bu gece güzel olmalısın.

MELÂ — Daha nâzik olamaz mısın karınla konuşurken?

ROVNİ — Yani her zamankinden daha da güzel, demek istedim.

(Bundan sonra Melâ ile Rovni düşüncelerinde konuşacakları için, kendileri konuşmadan sesleri duyulacaktır. Sesleri duyulurken makiyaj yapmakta, cıgara içmektedirler. Düşünce sesleri arasında kendileri de konuşacaklardır.)

MELÂ — Başka kadınlara çok nâziksin, kabalığın yalnız karına.

ROVNİ'nin sesi — Karım!..

MELÂ'nın sesi — Ne demek istedin? Karın değil miyim?

ROVNİ'nin sesi — Beni kocan sanmadıkça...

MELÂ'nın sesi — Ne zamadanberi?

ROVNİ'nin sesi — Çok yıllar öncesindenberi...

MELÂ'nın sesi — Bunu niçin söylemedin şimdiye kadar?

ROVNİ'nin sesi — Bir gece palyaço Razön'ün evine yemeğe gitmiştik. Başka konuklar da vardı...

MELÂ'nın sesi *(Derinden yankılanarak)* — Genç kızlığımda nasıl bir koca düşünmüştüm...

ROVNİ'nin sesi — Beni beğenmiyordun...

MELÂ *(Kalkar, Rovni'nin önüne gelir)* — Bak bakalım, güzel olmuş muyum? *(Rovni cevap vermez)* Ben zaten güzelim...

ROVNİ — Elbet güzelsin... Bir söz üzerinde durma bu kadar... Ben senin, bu gece her zamankinden de güzel görünmeni istedim.

MELÂ'nın sesi *(Melâ, makiyaj masasına oturur)* — Ne yapayım... Sen de benim kocam değilsin...

ROVNİ'nin sesi — Biliyorum bunu...

MELÂ'nın sesi *(Suçlayıcı)* — Niçin eski sevgililerinin mektuplarını saklıyordun? O mektupları sakladığın yerde gördüğümdenberi... *(Bağırır)* Kıskançlık değil bu, ama haysiyetime dokunuyordu.

ROVNİ'nin sesi — Onlar sevgililerim değildi ki... Yalnız anılarımdı. Anılarımı, yani kendimi seviyorum. İnsan nasıl vazgeçer anılarından, nasıl kopar? Sen unutabildin mi?

MELÂ'nın sesi — Neyi?

ROVNİ'nin sesi — Kendini... Ondokuz yaşını... Birgün eski kitapçılarda dolaştığın zamanı, yanındaki adamı...

MELÂ — Neden bu gece o kadar güzel olmamı istiyorsun?

ROVNİ — Bu gecemizin özelliği var, biliyorsun...

MELÂ'nın sesi — Neyi bölüştün benimle, neyini?

ROVNİ'nin sesi — Bölüşeceğimiz şeyleri birlikte yaratmalıydık, ikimizin olacaktı herşey o zaman...

MELÂ'nın sesi — Sen müzik sevmiyorsun diye ben de konserlere gitmiyecek miyim? Sen opera sevmiyorsun diye ben de mi gitmiyeceğim? Sen içmiyorsun diye ben de mi içmemek zorundayım? *(Melâ cıgara yakar)*

ROVNİ'nin sesi — Yooo... Ne içkiyi bırakmak, ne başka şey yapıp yapmamak zorundasın! Sağlığıma zararlı olduğu için hekimler bana içkiyi yasak etmişlerdi.

MELÂ'nın sesi — Bana zararlı değil...

ROVNİ'nin sesi — İyi... Önemli olan senin bu sözün.

MELÂ'nın sesi — O sözümün bir öncesi olmalı. Kimbilir neler yapmıştın, neler söylemiştin daha önce... *(İçer)*

ROVNİ — Ama yeter artık, hiç olmazsa burda içme!

MELÂ — Özelliği olan bu olağanüstü gecemiz için içiyorum.

ROVNİ — Sen bir korkaksın, korkak ve zayıf... Ancak içkiyle korkunu yenmeye çalışıyorsun.

MELÂ — Evet, korkağım, zayıfım... *(Melâ'nın sesi)* Dördüncü ameliyatta, yine çocuğumu almışlardı... Bir hafta yattım hastanede... Yalnız iki kere geldin ziyaretime... Bir haftada iki kere...

ROVNİ'nin sesi — Paramız yoktu. Çalışmak zorundaydım. İş bulmam da zordu o günlerde...

MELÂ'nın sesi — Ya buluşacağımız yerlerde beni saatlerce bekletip de...

ROVNİ'nin sesi — Yeter! Beni suçlayıp durma...

MELÂ'nın sesi — Sen başladın önce...

ROVNİ'nin sesi — Sıcak bir gündü, sanki cehennem sıcağı... Daha iyi bir yerde program elde etmek için yeni bir numara bulacağım diye çırpınıyordum. Hokkabazlıkla canbazlığı birleştiren bir numara tasar-

lıyordum. Kendimi zorladıkça sıcak bin kat artıyordu. Gece de çalışmıştım, uykusuzdum. Öyle bitik, öyle umarsız, öyle yalnızdım ki... Seni en çok aradığım, yanımda olmanı en çok istediğim gündü. Bir dayanak yeri arayan sarmaşık filizi gibi, ellerim boşlukta tutunacak bir sağlam el arıyordu. Yapmak istediğimi bitürlü yapamıyordum. Senin havanda olursam, seni solursam, herşey birden kolaylaşıverecekmiş gibi geliyordu bana. Oysa sen o gün, kayak yapmak için dağ oteline gidiyordun. *(Sesi derinden yankılanır.)* «Gitme, kal... Başka zaman gidersin»

MELÂ'nın sesi *(Derinden yankılanarak inadına bir ses)* — Sen gitmiyorsun diye ben de mi gitmiyeceğim!

ROVNİ'nin sesi — Hatırladın mı?

MELÂ'nın sesi — Hayır.

ROVNİ'nin sesi — Oysa ben en ince ayrıntılarıyla seni o günkü gibi görüyorum karşımda, çok büyütülmüş bir fotografı nokta nokta görür gibi. Hiç unutamıyorum. Ne zaman ellerini kaçırsan benden, ne zaman yanıbaşımdayken uzaklaşsan benden, seni o günkü gibi, öylece görürüm. Yüz kaslarının gerilişi, dudaklarının titreyişi, ateş saçan bakışların... Giysinin rengi, biçimi, üstündeki çiçekler, kumaşın kıvrımları bile gözümün önünde... Parmaklarının tedirgin kıpırtısı, herşey, herşey... Sonra beni bırakıp gittin... *(Rovni yaptığı makiyajla afişteki palyaço biçimini almaktadır.)* Hatırlamazsın sen... İlki değildi ki...

MELÂ — Otelde ağlarken birden aynaya baktım da, ne kadar çirkindim. Ağlamaktan nefret ediyorum *(Ayağa kalkar. Neşeyle bir manken gibi Rovni'nin çevresinde dolanarak)* Bak! İşte istediğin gibi... Olağanüstü gösterin için yeterince güzel oldum mu? *(Rovni cevap vermez. Susma. Hayal kırıklığının kızgınlığıyla)* Palyaço!.. *(Küçümsiyerek bağırır)* Nedir senin yenilik, yenilik diye durmadan böbürlendiğin? Yeryüzünde ilk palyaço sen değilsin. İlk canbaz da sen değilsin... Nedir öyleyse senin canbazlığa getirdiğin yenilik?

ROVNİ — Her yeni eskir. O yeniliğin artık hiçbir yeniliği kalmadı. Altı yıl önce yeniydi, büyük başarıydı. Ama şimdi pekçok canbaz aynı şeyi yapıyor. Önemli olan o gösterinin ilk yapılışıydı. Ama ne yazık ki, altı yıldır seninle birlikte yaptığımız bu gösterinin değerini sen bile bilmiyorsun..

MELÂ — Neden bilmiyecekmişim! Bir palyaçonun büyük canbazlık gösterileri yapması... İşte yenilik dediğin bu...

ROVNİ — Değil Melâ... Yalnız bu kadarcık olsaydı, bu denli tutunup yaygınlaşmazdı. Elbet yeryüzünde ilk palyaço da, ilk canbaz da ben değilim. Ama, palyaçonun en zavallısını, canbazın en güçlüsü olarak ilk gösteren benim. Kolay elbette... Ama yapıldıktan sonra. Neden daha önce hiçbir canbaz yapmadı...

MELÂ — Nerde bunun yeniliği?

ROVNİ *(Kendi üstünde uygulayarak anlatır)* — Palyaço kim? Toplumun en zavallı, en acınası, en ezilmiş insanını simgeler, en hor görüleni... Durmadan düşer, durmadan yuvarlanır, kapaklanır ve boyuna beceriksizliklerine güldürür. Kurnazlıkları vardır, ama hep yerde sürünerek, hiç yücelemez. Acınır palyaçoya, ama insan olduğu için değil... İnsan biçiminde, insandan ayrı bir yaratıkmış diye bakılır. Palyaço düşünce, ona acıyarak gülenler, kendileri düşmedikleri, yani zekî, becerikli, başarılı oldukları için böbürlenir, bencilce bir avuntu bulurlar. Buna karşılık ya bir ip canbazı kimdir? Seyircinin hayalindeki kendisi... İp canbazının kişiliğinde, herkes kendisini, kasları gergin, şişkin, güçlü bir canbaz olarak görür. Tıpkı boks maçında, tuttuğumuz boksörle birlikte yumruk salladığımız, önümüzdekine vurduğumuz gibi... Tıpkı futbol maçında, tuttuğumuz oyuncu topa şut çekerken, bizim de ayağımızı önümüzdekine savurduğumuz gibi... Yada onlara şöyle yap, böyle yap diye akıl öğrettiğimiz gibi. Canbazın güçlü varlığında kendi hayâl kişiliğimizi buluruz. Canbazla birlikte trapezden trapeze uçar seyirci. Oysa zavallı palyaço, yere düşerken kimse kıpırdamaz bile. Ben

işte bu ikisini bir kişide birleştirdim. Boyuna düşen, sürçen, tökezleyen palyaçoyu yücelerde güçlü gösteriler yapan canbaz yaptım.

MELÂ — Anladık. Ne var bunda?

ROVNİ — Bu, ezilmişlerin umududur. Ezilmişlerin, ezenlere kafa tutuşudur. Bütün ezilmişler, bende kendi hayallerinin gerçekleştiğini gördüler. Hiçbir seyirci, bunun böyle olduğunun bilincinde değil elbet... Onun için bu numara birden dünyaya yayıldı. *(Susma)* Bu buluş, artık yalnız benim değil, bütün canbazların...

MELÂ — Kimin buluşu olduğunu bile bilen yok...

ROVNİ — Olsun, ben biliyorum ya...

MELÂ — Bundan sonra yaptıklarını da...

ROVNİ — Bundan sonra... *(Kızgınlıkla)* Eskidiğimi duyuyorum... İnsanın eskimişinden iğreniyorum, canlı bir leş gibi... Yeni, yeni bişeyler yapmak zorundayım, yaşadığımı anlamam için...

MELÂ — Bunun suçlusu da benim, değil mi? Seni hırçınlıklarımla... aşağı aşağı, yere, dibe dibe çekiyorum, batırmak için... Söyler misin, ne yapayım, ne yapmamı istiyorsun?

ROVNİ — Bilmem ki... Bunu sen bileceksin.

MELÂ — Senin ne istediğin de belli değil.

ROVNİ — Çok büyük şeyler de istediğim yok ama... İstediklerimden biri, gülmen... Ama seyircilerimizin karşısındaki gibi değil, konuklarımızın yanındaki gibi değil... Ne olur, kadife kadife bak bana...

MELÂ *(Bardaktaki içkiyi sonuna kadar içer, boş bardak elinde)* — Bişey, bişey, bişeyler kırmak istiyorum. Bişeyler kırsam, sanki prangalarımı, zincirlerimi kıracakmışım, kurtulacakmışım gibi geliyor. Bu görünmez kelepçelerimi, bukağılarımı da kıracağım sanki... Paramparça etmek, ama neyi? *(Bunalım içinde birden elindeki bardağı yere atar, bardak kırılır. Hemen arkasından, kırılma sesi yankılanır, pekçok şişenin kırılma sesleri duyulur. Bu sesler biterken alkış sesleri patlar. Kulüp salonundaki bir gösteri bittiğinden seyirciler al-*

kışlamaktadır. Alkışlar kesilirken sunucunun sesi duyulur.)

SUNUCU — Sayın bayanlar, baylar! Şimdi de sürpriz programımız! Aylardır sabırsızlıkla beklenilen program... İki bölümde sunulacak olan programımızın birinci bölümü başlıyor... Olağanüstü canbazlar: Lâstik vücutlu Melâ ve çekirge adam Rovni... Uçan çift...

(Büyük bir alkış... Melâ ile Rovni, birbirlerine nefretle, düşmanca bakar, kapıdan çıkarlar. Sahne kararır, yeniden aydınlandığı zaman Melâ ile Rovni, el ele tutuşmuşlar, çevik hareketlerle kulüp sahnesine çıkmışlardır. Alkışlar sürmektedir. Arkaları salondaki seyircilere dönük olan Melâ ve Rovni, kulübün görünmeyen seyircilerini selâmlarlarken aradabir yüzleri görünür. Müşterilerin önünde birbirlerine gülümseyen yüzleri, geriye dönüp birbirlerine bakınca birden asılır, sonra yeniden müşteriye gülümserler. Müzik temposuna uyarak, Mestini ve Lanfa'yı hazırlarlarken aynı durum tekrarlanır. Sahne kararır. Müzik sürerken, Rovni ile Melâ'nın fısıltılı konuşmaları duyulur.)

ROVNİ — Sahnede olsun kendini tut...

MELÂ — Ne oldu yine, ne yaptım?

ROVNİ — Somurtma seyirci önünde.

MELÂ — İyi ya, gülüyorum işte...

ROVNİ — Ben sana o kadar içme, dedim.

(Beyaz perdede Melâ ve Rovni'nin, Mestini ve Lanfa üzerinde gösterileri görünecektir. Film olarak görünebileceği gibi, gölge oyunu olarak gösterilebilir. Bu gösteri yada film sırasında, müzik hafifler, Melâ ve Rovni'nin iç sesleri duyulur.)

MELÂ'nın sesi — Uzaklara mı gideceksin, git nereye istersen... Ben gelemem seninle...

ROVNİ'nin sesi — Üstünde durduğum dünyayı sırtıma yüklemişler sanki.

MELÂ'nın sesi — Sen hep kendini düşünüyorsun, yalnız kendini...

ROVNİ'nin sesi — Evet, evet... Ölüme meydan okuyorum, bilerek yapıyorum bunu. Ölümü ansıtacak

herşeye, içimdeki bu korkunç ölüm duygusuna sırtımı çeviriyorum. Aşırı ölümcül tehlikelere kendimi atarak, korkumu yenmeye çalışıyorum.

MELÂ'nın sesi — Senin sakatlanmış, yaşlı ve eski canbaz arkadaşlarının kaza anılarını dinlemekten bıktım, usandım artık...

ROVNİ'nin sesi — Öyleysine, öylesine güçsüzüm ki... Onun için bu kadar güçlüymüşüm gibi görünmeye çalışıyorum.

MELÂ'nın sesi — Ne zengin erkekler benimle evlenmek istemişti.

ROVNİ'nin sesi — Hiçkimse değil suçlu, benden başka... Ama hiçkimse de yaptığı yanlışın bedelini benim kadar ağır ödemedi.

MELÂ'nın sesi *(Şımarık ve iğneli)* — Sen de bana terbiye öğretmeye kalkmasana şekerim...

ROVNİ'nin sesi — Hiçkimseyi suçlamıyorum ki... Yalnızlığa lânetliyim ben... Tanrılar değil, kendim yargıladım kendimi...

MELÂ'nın sesi — Sen içmiyorsun diye ben de mi içmiyeceğim?

ROVNİ'nin sesi — Çok, çok küçük şeylerle mutlu olacağım, hem de kolaycacık.

MELÂ'nın sesi — Ben senin için hiç mi bişey yapmadım, hiç mi? Yazık, yazık...

(Sahne kararır. Müzik yükselir. Alkışlar duyulur. «Bravoo!» diye bağırmalar. Sahne aydınlandığında makiyaj odasıdır. Melâ, sonra Rovni girerler. Rovni yorgundur, makiyaj masasına oturur, kollarını sarkıtır, ayaklarını uzatır.)

ROVNİ — Çok yoruldum, çok...

MELÂ — Aaa... Daha yorulacak bişey yapmadık ki... Asıl büyük, olağanüstü gösterimiz daha sonra... *(Susma)* Bu küçük gösteriler seni yorar mı hiç?

ROVNİ — Şimdiki yorgunluk değil, yılların yorgunluğu...

MELÂ — Senin böyle konuştuğunu ilk duyuyorum.

ROVNİ — Kendimi koyvermek, gevşemek, şöyle uzanıvermek bir serinliğe...

MELÂ *(Alaylı)* — Yaa... Kendini koyvermek, ha? Nasıl oldu böyle birdenbire, ne büyük değişiklik...

ROVNİ — Birdenbire değil ki... Çoktanberi bu yorgunluğu duyuyorum.

MELÂ — Ama açığa vurmuyordun hiç olmazsa... Bak, buna çok sevindim işte... Demek, sen de yorulurmuşsun. İnsan yorulur elbet...

ROVNİ — Bu yorgunluğum, çalışmaktan değil, çalışamamaktan...

MELÂ — Her nedense... Yorulanları o kadar çok kınadın ki, nerdeyse senin insan olduğundan kuşkulanacaktım.

ROVNİ — Dinlenmek hakkım değil mi? Dalga geçmek... Islık çalmak yollarda...

MELÂ *(Alaylı)* — Ne diyorsun! Ya peki, yeni yeni numaraların, hani kendini aşacaktın?

ROVNİ — Hep böyle oluyor... Aynı kelimeleri kullanıyoruz ama başka dillerden konuşuyoruz. Sıçramak isteyen hız almak için geriye gider biraz. Kendimi yenileyememem belki de yorgunluktan... Çıplak ayaklarımla ıslak topraklar üstünde uzun uzun yürüsem... Başıboş dolaşsam kırları... Bir yemyeşil çimen tasarlıyorum uçsuz bucaksız, sırtüstü uzanıp bulutları seyretsem. Yılların bütün yorgunluğu, çıplak tenimden toprağa akıp gidecekmiş gibi geliyor. Yani, güç toplamak istiyorum kendimi yenilemek için...

MELÂ — İyi ya... Kim engelliyor seni? Yat, uzan, uyu! Gece yıldızları, gündüz bulutları seyret, dalga geç gönlünce...

ROVNİ — Niçin anlaşamıyoruz?..

MELÂ — Bilmem...

ROVNİ — Anlamaya çalış biraz.

MELÂ — Sen de biraz anlatmaya çalış...

ROVNİ — Demin sana, «Dinlenmek hakkım değil mi?» diye sordum. Söylesene, hakkım değil mi?

MELÂ — Herkesin hakkı... Elbet senin de...

ROVNİ — Herkesin hakkı... Ama benim hakkım değil. Benim boş bulunmaya, boşvermeye hakkım yok ki...

MELÂ — İş üstündeyken hiçbir canbazın hakkı yok buna. Canbazlık, yanlışı, dalgınlığı affetmez...

ROVNİ — Yalnız sahnedeyken, ip üzerindeyken değil, yalnız gösteri yaparken değil, bütün yaşamım boyunca, her zaman, her yerde, sahnedeymişim, tel üzerindeymişim gibi davranmak zorundayım; yatağımda bile, uykumda bile... Bir insanın uykusunda bile, sahnedeymiş gibi, kendini koyveremeyişi, nasıl acı bir zorluktur, düşünebiliyor musun? Rüyalarımda bile tel üzerinde yürüyorum. Rüyalarımda bile düşmiyeceğim, ne zaman düşsem rüyamda, uçmaya başlarım...

MELÂ — Hayatının en büyük, en olağanüstü gösterisini yapacağını söyledin bu gece... Ama sende çok şaşılacak bir değişiklik var. *(Alaylı)* Sen? Büyük akrobat Rovni!.. O güçlü canbaz!.. Ya şimdi bu ne bezginlik böyle?

ROVNİ — Değilim, güçlü değilim... *(Işık daralır, ışık demeti altında kalır)* Zayıfım, güçsüzüm... Ama güçsüzlüğümü, zavallığımı herkesten gizlemek zorundayım. Senden bile... Dahası, herkesten önce ve herkesten çok senden gizlemek zorundayım. Beni yoran çalışmak değil, işte bu... Güçsüzken, güçsüzlüğümü gizleyip herkese güçlü görünmek... Uykularıma bile...

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir)* — Uykunda niçin?

ROVNİ — Kendimden bile gizlemek için güçsüzlüğümü... Yoksa uçamam, düşer yere parçalanırım. Yığılır kalırım bir daha kalkamamasıya... Her ânımda, sanki sahnede güçlü adam rolüne çıkmışım gibi, rol yapmaktan, dimdik durmaktan, kendi kendim olamamaktan yorgunum. Her zaman, her gittiğim yerde yanım, yören seyircilerle çevrilmiş. Yalnız sirklerdeki, pavyonlardaki, kulüplerdekiler değil... Herkes, hepiniz seyircisiniz. Beni alkışlıyorlar... *(Kulüp salonundan büyük alkış sesleri gelir)* Ama gerçekte onlar alkışlamıyor beni, ben onlara kendimi alkışlatıyorum. Kendimi

alkışlatmak zorundayım; çünkü bu alkış durunca beni parçalıyacaklar... Parçalanmamak için kendi canavarlarıma kendimi alkışlatmak zorundayım. Benim neden hep böyle alkışlanmak istediğimi anlamıyorsunuz. Bunu, doyumsuz bir tutku, sonsuz bir bencillik sanıyorsunuz. Oysa değil öyle... Kendimi savunuyorum. Canımı korumak için, kendimi hep alkışlatacak güçte tutmak zorundayım. Seyircilerimin maskelerinin altındaki gerçek suratlarını görüyorum: Aç kurtlar... Hepsi de, hepiniz de... Maskelerin altından kurt hırıltılarını, ateşli kurt solunumlarını duyuyorum; alevli kurt gözlerini, kama parıltısındaki dişlerini görüyorum; beni paralamaya hazırlanan ağızlarından sızan sıcak salyaları görüyorum. Alkışlayan elleri değil, pençeleri; pençelerinin yanıp sönen yalazlı tırnaklarını görüyorum. Bir sezseler yorgunluğumu, bitkinliğimi, hep birden saldırıp üstüme beni paramparça edecekler. Yanılıp da kendimi bir bıraksam, koyversem, başım şöyle bir düşse önüme, hele bir kollarım gevşeyip sarksa, gözlerim bir kapansa uykudan, bir sürçse ayağım da tökezlesem, işte o zaman, azönce «Bravoo!» diye bağıranlar, maskelerini yüzlerinden sıyırıp üstüme çullanacaklar sürü sürü, beni bitirmek, ezmek, parçalamak için... İşte bunun için her zaman dik-diri durmak, her yerde tetikte bulunmak zorundayım. Ne korkunç durum benimkisi...

MELÂ *(Sesi karanlıktan duyulur)* — Tıpkı senin Pelütki ustaya yaptığın gibi... Sana da öyle saldıracaklar.

ROVNİ — Hayır... Ben Pelütki ustaya hiçbir kötülük yapamadım. Çünkü o hiç açık vermedi. Düşkünlerevinde ziyaretine gittiğim gün bile, inmeli, bir eli tutmaz, bir ayağını sürürken bile başını dik tutmasını biliyordu. Pelütki, dik-diri durmak için kendini zorluyor, bana tepeden bakıyordu. O durumunda bile, bana canbazlığın en büyük dersini verdi.

MELÂ *(Sesi karanlıktan duyulur)* — Neydi verdiği ders?

ROVNİ — İşte demindenberi anlattıklarım. Dili dolanarak zorlukla konuşuyordu.

PELÜTKİ'nin sesi — Rovni, dik ve diri duracaksın! En zayıf zamanında, en zayıf yerinden en güçlü görüneceksin! Yoksa parçalarlar seni! Gerçek yaşamında yere kapaklanmadan, tökezleyip yuvarlanmadan beş-on adım bile atamayan bir zavallı palyaço olduğunu saklayacaksın. Güçlü bir canbazmışsın gibi görüneceksin herkese. Hele yakınlarına, hele onlara...

ROVNİ — İşte o zaman kafamda bir şimşek çaktı: Bir palyaçoya, büyük canbazlıklar yaptırmak. Ayakları birbirine dolanıp düşen kalkan, yine düşen, hep düşen palyaço, iplere tırmanıp tellerde sıçrayan güçlü bir canbaz, yani bütün ezilmişlerin umudu oldu. İşte benim büyük buluşum bu... Pelütki'den aldığım esinle yaptım bunu... Yani kendimi koydum ortaya. Canımı korumak için yanlışlarımı, yanılgılarımı, güçsüzlüklerimi gizledim, güçlü bir insan gibi göründüm. Kendimi anlattım.

PELÜTKİ'nin sesi — Yoksa parçalarlar seni Rovni... Hem de en yakınındaki en önce saldırır. En çok kendisinden yardım dilediğin en amansız saldırır.

ROVNİ *(Bitkin)* — Oysa yorgunum çok, güçsüzüm... Bu bitmez gerçek gösteriden, bu güçlü görünmek oyunundan bıktım artık. Kendi gerçek oluşumla, yanlışlarımla, eksikliklerimle herkese görünememin acısını çekiyorum. Gözleri bende bekliyorlar, gözlerim onlarda bekliyorum. Tetikteyiz... Sürçmeden, tökezlemeden, sarsılıp titremeden, düşmeden... Bu böyle daha ne kadar sürebilir? Beni çepeçevre kuşatmış seyircilerime bakıyorum. *(Bir spot, Rovni'nin salonda gösterdiği yerleri tarıyarak aydınlatacaktır. Rovni, eliyle seyircileri göstererek ve onları suçlayarak büyük bir öfkeyle konuşur)* İşte en ön sıradakiler! En yakınımdakiler, en yakından görmek isteyenler beni... İşte beni en çok sevdiklerini söyliyenler!.. İşte karım! İşte dostlarım, tanıdıklarım, işte arkadaşlarım! İşte Melâ! Şurda Mestini! Lanfa! İşte kendim! Hepsi burda toplanmışlar.

Bitip tükendiğimi, yorulup düştüğümü, sendeleyip sarsıldığımı, tökezleyip takıldığımı daha yakından, herkesten önce görmek için en önlere oturmuşlar. Alkış sesleri, kızgın solumalarını bastırsın diye daha çok, daha çok alkışlıyorlar. Önde olduklarından en önce onlar atılacaklar üstüme. *(Seyircileri aydınlatan ışık söner)* Oysa yorgunum çok... *(Bir sandalyeye çöker, bir elini Mestini'ye atar)* Yanılgılarımla, eksiklerimle, suçlarımla, güçsüzlüğümle, yani olduğum gibi görünmek, nasılsam öyle yaşamak istiyorum. Bırakın beni kendime! Yardım et Melâ!

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir. Rovni'ye cevap vermiyor. Çok başka bir konuda onu azarlar)* — Ben sana önceden çok söylemiştim ama...

ROVNİ — Bana yaptıkların, evet, ama daha başka şey istediğim. Bana yardım et Melâ!

MELÂ *(Sesi dışardan gelir, azarlamakta)* — Bu daha bişey değil, hep böyle kafanın dikine gidersen, bak, daha neler gelecek başına...

ROVNİ — Güçsüz yanıma destek ol, düşmiyeyim, dayan Melâ!

MELÂ *(Sesi karanlıktan gelir)* — Bunlar az bile sana... Hiç söz dinlemezsin ki... Ne olurdu beni dinleseydin... Şimdi çek de aklın başına gelsin, ama gelmez ki...

ROVNİ *(Ağlamaklı sesle haykırır)* — Perdeciii. perdeciii! Perdeyi kapat, kapat perdeyii! Oyun bitti! *(Perdesiz tiyatroda oynanıyorsa perdeci yerine Işıkçıya seslenecek «Perdeyi kapat!» yerine «Işıkları yak!» diye bağıracaktır. Rovni son kelimesini bağırırken, birden Melâ'nın çığlık çığlık kahkaları duyulur. Sahne tüm aydınlanır. Melâ, kahkaha kasırgaları içinde Rovni'yi alkışlamaktadır.)*

MELÂ *(Alkışlar ve gülerken)* — Çok güzel, çok... Bravooo... Bravooo... Olağanüstü... *(Alaylı)* çok güzel oynadın palyaçoo... Bravoo... Bis... bisss... *(Rovni, gözleri yaşlı Melâ'ya bakmaktadır. Melâ'nın son sözüyle birlikte, kulüp seyircilerinin alkışları, bravo ve bis*

diye bağırmaları ve müzik de duyulmaya başlar. Bu gürültüler gittikçe artar. Sonra hepsi diner. Rovni, donmuş gibi hâlâ ürkek ürkek Melâ'ya bakmaktadır. Melâ, Rovni'nin bu görüntüsüne bir süre acıyarak bakar.)

MELÂ *(Acıyarak yaklaşır)* — Zavallı... Zavallı Rovni!.. Benim zavallı Palyaçom!..

ROVNİ *(Gerçek bir kurtmuş gibi Melâ'ya korkuyla bakarak çekilir)* — Ne? Ne dedin? İşte suçüstü yakaladım seni: Benim zavallılığımı bekliyordun...

MELÂ — Beklemiyorum.

ROVNİ — Bekliyorsun, ama bilmeden bekliyorsun... Fırsat diye üstüme atılmak için...

MELÂ *(Sözünü keserek)* — Seni hiç böyle görmemiştim.

ROVNİ — Gör işte... Bir de böyle gör beni.

MELÂ — Bu gece sinirlerin çok bozuk. Hasta mısın?

ROVNİ — Çünkü beni hasta görmek istiyorsun içinden...

MELÂ *(Bağırır)* — Yeter, yeter!.. Dök içini, söyle ne söyliyeceksen hepsini de bitir artık...

ROVNİ — Söyliyecek söz kalmadı...

MELÂ — Söylenmedik söz bırakmadın ki...

ROVNİ — Ne kadar ezilirsem, benden o kadar hıncını alacaksın...

MELÂ — Kimin hıncını?

ROVNİ — Kendi ezilmişliğinin...

(Melâ, iskemlenin üstüne bıraktığı giysisini, oyun oynar gibi yavaş yavaş Lanfa'ya giydirirken Rovni'nin iç sesi duyulur. Bu sırada Rovni oturmuş, eli çenesinde, Melâ'yı seyretmektedir)

ROVNİ'nin sesi — Ama bu isteğin öylesine gizli ki, kendinden bile... Sen de bilmiyorsun. Hasta olayım. kımıldayacak gücüm kalmasın. O zaman kapımı yavaş yavaş açıp içeri gireceksin... Şefkatle, sevgiyle sokulup yanıma, soracaksın: «Bişey ister misin canım?» Elini yanan alnıma koyacaksın. Bir bardak su getireceksin. Başımı elinle kaldırıp, biriki yudum su akıtacaksın ya-

nan dudaklarımdan. Ağlayacaksın da, hem de içten olduğunu sanarak. Artık son görevini yapıyorsun hergün öldürdüğün insana... İçin de rahat, çünkü yardımıma koşan tek insan sensin.

MELÂ'nın sesi — İşte anladın ya ensonunda, yine ancak benden sana yarar var... Tek yardım edenin benim ensonunda...

ROVNİ'nin sesi — Son iyilik bile ancak senden gelecek bana... Oracıkta, günahlarını, suçlarını ödeyip, borçlarından, ezilmişliklerinden arınıvereceksin hemen...

MELÂ — Sen umutsuzluğa, yalnızlığa yargılısın... Kurtuluşun yok. Yetmiş yaşına kadar da canbazlık yapamıyacaksın ya... Senin sonunu gözümün önüne getiriyorum. O büyük ününü, adını, sanını bile bilen kalmamış, öyle yaşlanmışsın... Sokaklarda sürünen bir bilinmez bunaksın. Geceleri, nereye gideceğini bilmeden, kalın bastonuna dayanarak dolanacaksın... Bir zamanlar çılgınca alkışlandığın yerlere gireceksin siftine siftine. Ama koğmasınlar, vurmasınlar diye garsonlardan bile gizlenerek, bir gölge gibi süzülerek... Bir kaşık düşse yere, bir kapı gıcırdasa, birisi öksürse, seni alkışlıyorlarmış gibi gelecek... Kulağında hep eski alkış uğultusu...

ROVNİ — Şapkamı da uzatacak mıyım müşterilere, birkaç kuruş koymaları için?

MELÂ — Seni asıl yıkacak olan bunlar değil...

ROVNİ — Ya ne?

MELÂ — Tam avuç açtığın sırada, genç, güçlü bir canbazın gösterisini görecek, alkışlandığını duyacaksın. İşte asıl o zaman biteceksin...

ROVNİ — Kurtulacaksın benden...

MELÂ — Sen de benden... Çünkü o zaman artık bir partönere ihtiyacın kalmayacak. Ama o zaman ben yanında olacağım yine... Seni seven tek insan olduğumu ancak o zaman anlayabileceksin. Bir elinle bastonuna, bir elinle omuzuma dayanacaksın. *(Çantasından bir*

ilâç kutusu çıkarıp Rovni'ye sevgiyle yaklaşır) Bir ilâç ister misin, yatıştırıcı bir ilâç vereyim sana...

ROVNİ — İstemem!..

MELÂ — Ama bu gösteriye çıkmadan önce... Al bir tane, sinirlerin yatışır.

ROVNİ — İstemem...

MELÂ — Hayatının gösterisi demiştin...

ROVNİ — İstemem, dedim.

MELÂ — Yine zırhlarına büründün işte. Müzelerdeki şövalye mankenleri gibi zırhlar içindesin yine. *(İçer)* Bakma öyle içiyorum diye... Açıkçası bu gece her zamankinden daha çok korkuyorum. *(Susma)* Senin de sinirlerin çok gergin. Al bir ilâç, ne olur...

ROVNİ — İstemem canım...

MELÂ — Neden ama?

ROVNİ — Sinirlerim gergin evet...

MELÂ — Öyleyse?

ROVNİ *(Mestini'nin yanına gider)* — Bununla gösterilere yeni başladığımız günlerdi.

MELÂ — Benden ayrı geçmiş anılarını dinlemek istemiyorum.

ROVNİ *(Duymamış gibi)* — Sezinliyordum bana ihanet ettiğini... Sinirlerim çok bozuktu. Üstelik çok da yorgundum. O gece büyük Pelütki beni seyretmek için gizlice gelmiş, seyircilerin arasına oturmuş. Sirk müdürü tanımış, gelip bana haber verdi. Büsbütün heyecanlandım. Pelütki'nin önünde başarısızlıktan korkuyordum. Sirk müdürü bir sinir ilâcı verdi. O gece başarım büyük olmuştu. İşte o geceden sonra bir daha hiç almıyorum sinir ilâcı.

MELÂ — Neden? *(Giydirdiği giysiyi Lanfa'dan çıkarmaya başlar.)*

ROVNİ — Çünkü başarı sinir ilâcının mıydı, yoksa Rovni'nin mi, anlayamadım ki... Başarının kaçta kaçı benimdi? Ne kadarını sinir ilâcına borçluydum? Burada canbaz Rovni mi gösteri yapıp alkışlanacak, yoksa sinir yatıştırıcı ilâç mı?

MELÂ — İlâcı bile kıskanıyorsun. Sen demez misin

her zaman, bir canbazın en büyük düşmanı kendi sinirleridir, diye ...

ROVNİ — Öyledir. Sinirlerine yenilen canbaz, seyirciye de yenik düşer.

(Kulüp salonundan müzik ve alkışlar duyulur. Melâ da Lanfa'yı tam soymuştur.)

ROVNİ *(Lanfa'ya bakarak)* — Striptiz bitti...

MELÂ — Sıra bizde mi şimdi?

ROVNİ — Bizimki en son... Bundan sonraki galiba bizim.

MELÂ — Bu sinirle? Razön'ün başına geleni unutma. O kazanın, sinirlerine yenildiği için olduğunu söysersin hep...

ROVNİ — Zavallı Razön. Evet, sinirlerine yenilmişti, yani artık ölmeye kararlıydı. *(Susma)* Niçin hatırlattın şimdi Razön'ü bana?

MELÂ — İlâç alman için.

ROVNİ — O korkunç kaza olmadan üç-dört saat önce evine gitmiştim. Çok şaşılası bir değişiklik vardı Razön'de. Bilirsin, Razön, dağınık, savruk, düzensiz bir adamdı. Ama o gün üstüne olağanüstü bir titizlik, düzenlilik gelmişti. Çalışma odasını derleyip topluyor, masasını temizliyor, kitaplarını sıralıyordu. Karısı bile şaştı da «Ne oluyor sana bugün?» diye sordu. «Bilmem, içimden öyle geliyor işte...» dedi. Evden çıkarken hizmetçiye, hiçbişeyin yerini değiştirmeden temizlik yapmasını söyledi.

MELÂ — Bir konuk mu gelecekmiş evine?

ROVNİ — Ben de sormuştum. «Yoo, dönünce derli toplu bulayım evi» dedi. Ama bir daha dönemedi evine...

MELÂ — Demek... Ölümüne hazırlanıyormuş...

ROVNİ — Birbakıma canbazlar kelebeklere benziyorlar.

MELÂ — Neden o? Pek şairane: Kelebek Rovni... Oysa sen çekirge olarak tanınırsın.

ROVNİ — Bir tırtılın yaşamının en parlak dönemi ne zamandır sence?

MELÂ — Bilmem... Hiç böyle bişey düşünmedim.

ROVNİ — Kanatlanıp uçtuğu, yeni kelebek olduğu zaman. Üstüne ördüğü kozasının zindanına kendikendini hapsedip, kanatlanmaya, uçmaya hazırlanır. Sonra kozasını delip kendi zindanından özgürlüğün göklerine uçar. İşte en parlak, en ışıklı dönemi... Ama tırtılın kelebek olup uçması, ölümünün de geldiğini bildirir. Canbazlar da öyle işte... Dünyayı kendilerine zindan edip, seyircileri için, yaşamalarının en parlak gösterisini hazırlarlar. Ama onların bu en parlak dönemi, sonlarının geldiğini anlatır.

MELÂ — Ne karamsar düşünceler...

(Kulüp salonundan birden kahkahalar patlar, sulu, cıvık kahkahalar. Bu kahkahalar büyüyerek, yankılanarak uzayacaktır.)

ROVNİ — Ne oluyor?

MELÂ — Hiç... Gülüyorlar işte...

ROVNİ — Gülüyorlar, ha... Deliler gibi gülüyorlar. Alay ederek kahkahalar atıyorlar.

MELÂ — Sen palyaço olarak ipten düşer gibi yapınca da, önce heyecanlanıyorlar, sonra işte böyle gülüyorlar...

ROVNİ — Hiç yabancı değil kulağıma... Bak, herbiri ayrı ayrı gülüyor, birbirlerini anlamaya çalışmadan... Nasıl da bağırıyorlar... Böylece kendilerini yaşıyor sanıyorlar.

MELÂ — Yok canım, düşünen bile yok böyle şeyleri...

ROVNİ — Korkuyorlar. Yaşadıklarını anlamaları için kendi seslerini duymaları gerekiyor. Onun için de durmadan bağırıp kahkahalar savuruyorlar. Gerçekte hepsi de korkuyor.

MELÂ — Kimden korkacaklar? Onlar canbaz değil ki...

ROVNİ — Herkes başka bir canbaz... Onlar da...

MELÂ *(Kahkaha ve bağırmalar çok yükselmiştir)*

— Çığlık çığlık. Onbinlerce karga gibi... Hiç bu kadar patırtılı kahkaha duymamıştım.

(Bütün gürültü, birden kesilir.)

ROVNİ — Korkularını yenmek için böyle bağırıyorlar. Hani geceleyin bir karanlık yerden geçen insan korkusunu yenmek için türkü söyler ya... Bunlar da hiçliklerini unutmak, var olduklarını kendikendilerine duyurmak için bağırıyorlar.

(Sunucunun sesi duyulur.)

SUNUCU — Sayın bayanlar, baylar! Programımızın en zengin, son numarası... Büyük sürprizimiz!.. *(Melâ telâş içinde ortalığı toplamaya, bavulları, çantaları düzene koymaya, makiyaj masasını temizlemeye başlar)* Yalnız bu gecenin değil, yılın büyük gösterisi...

ROVNİ — Hadi Melâ, çabuk ol... *(Melâ telâşla ortalığı toplamaktadır.)*

SUNUCU — Seyircilerin soluklarını kesen dünyanın en büyük akrobat çifti...

ROVNİ — Giriyoruz canım, bırak şimdi onları...

MELÂ — Dur, şuralarını düzelteyim biraz, geliyorum...

SUNUCU — Heyecan kasırgaları yaratan akrobatlar...

ROVNİ *(Sert)* — Bırak onları!..

MELÂ — Şimdi...

(Rovni kapıdan çıkar)

SUNUCU — Lâstik vücutlu Melâ ve çekirge adam Rovni...

ROVNİ *(Başını kapıdan uzatıp)* — Hadisene Melâ!

MELÂ — Toplıyayım biraz şuralarını... Baksana herşey darmadağınık...

SUNUCU — Bu gece, hayatlarının en büyük, en olağanüstü gösterisini sizlere sunacaklar...

(Rovni girer. Melâ'yı bileğinden tutup zorlarcasına alır)

MELÂ *(Çıkarken)* — Herşeyi dağınık bıraktım...

(Rovni ve Melâ çıkarlar)

SUNUCU — Şimdi, hârika akrobat çift: Melâ ve Rovni'yi alkışlıyoruz.

(Büyük alkış. Beyaz perdede birinci bölümün başındaki film görünür: Melâ ve Rovni trapezde gösteri yapıyorlar. Zaman zaman seyircilerin heyecanlı bağırmaları duyulur. Filmin sonunda Melâ, saçlarını çengelden çözer, kendini boşluğa fırlatıp Rovni'ye atılırken çığlığı duyulur.)

MELÂ *(Haykırır)* — Tut elimden Rovniii!.. *(Bu çığlık yankılanır.)*

ROVNİ *(Tok ve rahat bir sesle)* — Ver ellerini Melâ...

(Seyircilerin birinci bölümün başındaki çığlıkları koro olarak yükselirken, birden sessizlik olur.)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bir küçük kasabanın eski ve bakımsız bir otelinin odası. Eşya eski ve kırıkdökük. Vakit gece. Bu bölümde Melâ ve Rovni çok yorgun görünürler. Giyimleri çok özensizdir. Giysileri değişmiş ve eskidir. İkinci bölümle üçüncü bölüm arasında belirsiz bir zaman geçmiştir, ama hâlâ ikisi de canbazlık yapabilecek durumdadırlar. Odanın bütün düzeni ve eşyanın yeri, birinci bölümdekilerin tam tersi yönlerdedir. Perde açıldığında, ışıksız oda, koyu loştur. Rovni ağır bir bavulu zorla taşıyarak girer. Karanlıkta ayağı takılıp sendelediği gürültüden anlaşılır.

ROVNİ — Melâ, Melâ... Yak şu lambayı rica ederim.

MELÂ *(Elinde valizle girer)* — Nerde elektrik düğmesi? *(Aranır)* Bulamıyorum ki...

ROVNİ — Allah kahretsin... Bu ne biçim otel! *(Melâ lambayı yakar)* Bavulları taşıyacak adamları bile yok.

(Rovni bavulu bırakıp çıkar. Melâ mantosunu çıkarır, sandalyenin arkalığına bırakır. Oturur. Su almış olan iskarpinin tekini çıkarıp bakmaktayken Rovni daha büyük bir bavulla girer.)

ROVNİ — Benimkiler de su almış. Ayağım su içinde vıcık vıcık. *(Çıkar. Aygıt kutularını getirir. Paltosunu çıkarır, asar. Yatağa oturur. Alnını siler)* Off... Çok yoruldum. *(Çantadan içki şişesini çıkarır)* Pis bir otel... Bavullar da çok ağır... *(Bardak alır)* İçecek misin? *(Melâ birden patlar gibi çok sinirli gülmeye başlar. Sinir bunalımı kahkahalarıdır. Gülmesi gittikçe artar.*

Rovni dehşetle ona bakmaktadır.) Ne o? Neye gülüyorsun? *(Rovni içer. Melâ sarsıla sarsıla gülmektedir.)* Ne var gülecek, komik bişey mi oldu? *(Melâ ağlıyor mu, gülüyor mu, belli olmaz)* Ne oldu söylesene!.. *(Kahkahalar, hıçkırığa dönüşür. Rovni bağırır.)* Söylesene! Ne var?

MELÂ *(Kalkar. Gözleri yaşlı)* — Gülmüyorum ki... Gülüyor muyum?

ROVNİ — Kahkahalar atıyordun...

MELÂ *(Sayıklar gibi)* — Gülüyordum demek...

ROVNİ — Niçin güldün?

MELÂ — Hiç... Dünyalara sığmayan büyük Rovni!.. Trapezden trapeze atlarken, kendini bir kutuptan öbürüne uçuyor sanan usta canbaz... Soluklar kesen akrobat... *(Oturur)* İşte, en sonra düştüğümüz yer... Adı bilinmeyen bir küçük kasabanın bu pis oteli... *(Ağlar)*

ROVNİ — Ne var gülecek bunda?

MELÂ — Gülüyorum, değil mi? Bişey yapmak istiyorum ama, ne yapmak istediğimi bilmiyorum.

ROVNİ — Her zamanki gibi...

MELÂ — Sen biliyordun da ne oldu... İşte ikimiz de burdayız şimdi.

ROVNİ — Ne var bunda yüksünecek! Biz böyle yerlerde çok kaldık.

MELÂ — Kendini kandırmaya çalışma... *(Rovni içer)* Evet ama, o zamanlar geçti, çook geride kaldı.

ROVNİ — Herşey bitmiş gibi konuşuyorsun... *(Susma)*

MELÂ — Gündüz gözüyle şu kasabayı göremedik.

ROVNİ — Zamanımız çoook... Yarın bütün gün bol bol gezer görürsün.

MELÂ — O kadar gezilecek neresi var ki, küçük bir yer burası... İş ne zaman başlıyacak?

ROVNİ — Daha çadırı bile kurmamışlar. Biriki güne kadar dediler.

MELÂ *(Açkıyla şişeyi alıp iskemle üzerine çıkar, açkıyı şişeye vurup sesler çıkararak çığırtkan gibi ba-*

ğırır) — Buyrun bayanlar, baylar, buyrun... Lâstik vücutlu kadın Melâ ve çekirge adam Rovni içerde!.. Uçan akrobatlar... Buyrun, buyrun, buyrun... Girin görün, dünyada neler var, neler oluyor... *(Normal konuşur)* Sen? Bir gezginci tiyatro çadırında ha? Hem de ara programı olarak...

ROVNİ *(Bağırır)* — Yeter!.. *(İçer)*

MELÂ — Kaç para vereceklerini neden bana söylemiyorsun?

ROVNİ — Para mı?

MELÂ — Evet, para... Duymadın mı? Kaç para alacağız?

ROVNİ — Ne tuhaf... Bunca yılın canbazıyım, bugüne kadar, canbazlık yaptığım için bana neden para verdiklerini anlayamadım.

MELÂ — Ne olacaktı, para almadan mı canbazlık yapacaktık?

ROVNİ — Onu demek istemiyorum. Ben canbazlık yapıyorum, canbazlık... Kendim için yapıyorum, sevdiğim için, mutlu olduğum için. Başka bişey yapmak istemediğim için... Canım istiyor diye yaptığım işin karşılığında neden para verdiklerine şaşıyorum.

MELÂ — Ben sana, burda kaç para alacağız, diye soruyorum.

ROVNİ — Ben de sana onu anlatıyorum işte. Bana canbazlık ettiriyorlar diye teşekkür bile edeceğim.

MELÂ — Hiç üzülme öyleyse, nasıl olsa o günler de gelecek... Hiçbir sirkin sana iş vermiyeceği günler...

ROVNİ — Yalvarırım o zaman. Elimde varsa, üste para bile veririm. Ama yalvara yalvara halatlara tırmanılmaz ki...

MELÂ — Anladım, anladım... Peki, burda ne verecekler?

ROVNİ — Hayır, tam anlatamadım yine... Bak, nasıl bişey bu: Kadınla erkeğin sevişmelerinde aldıkları karşılıklı zevk gibi... Niçin buyüzden erkeğin kadına para vermesi gerektiğini hiç anlamadım. Ben zevk alı-

yorum, zevkim için canbazım. Neden bana üste para verdiklerini de anlamıyorum bunca yıldır.

MELÂ — Çok iyi doğrusu... Bu kasabada, yamalı, delikdeşik eski bir çadırda... Beşinci sınıf bir gezginci tiyatro çadırında... Hem de para almıyacağız... Zevk için... Kaç para var cebinde? Otele ödeyecek paramız bile yok.

ROVNİ — Yeter, yeter! Köpek balığı... Benim köpek balığım...

MELÂ — Ben mi köpek balığı? *(Birden mantosunu giyer.)*

ROVNİ *(Melâ gitmek için kapıya yönelirken)* — Yenilmemi, yaralanmamı bekliyorsun... Yenikliğimi görmek istiyorsun.

MELÂ — Delisin sen... Kime yenilmeni?

ROVNİ — Kendime. Buralara, gezginci çadır tiyatrolarına düştüm diye nasıl da hınç alıyorsun benden... Üstüme atılıp beni parçalaman için, yaralarımdan akan kanın kızıl alevini görmen gerekirdi... ki coşup, kudurup üstüme atılasın... İstediğin buydu.

MELÂ *(Kapıyı açmışken kapayıp döner)* — İstemiyorum, istemiyorum böyle bişey.

ROVNİ — İstiyorsun. Ama bilmiyorsun istediğini.

MELÂ *(Mantosunu çıkarıp sandalyenin arkasına asar)* — Hayır, hayır... Görmüyor musun, ben de seninle buralardayım... İstemiyorum.

ROVNİ — Çünkü başka türlü kurtulamıyorsun benden. Köpek balığım, ancak beni parçalayıp yiyerek benden kurtulabileceksin. Onun için de yenik, yaralı düşmem gerekli. Birgün gösteride dengem bozuluversin... Gözlerinle... atıl üstüme... Bakışlarınla parçala...

MELÂ — Doğru değil bu... Düşmekten asıl korkan benim.

ROVNİ — O zaman daha da iyi ya... İkimiz birden düşer, kurtuluruz. Belki birden ölmeyiz. Akan kanlarımıza bakarız yattığımız yerden. Kanlarımızın birbirine karıştığını görmek istemiyorum. Kımıldayacak,

konuşacak mecalimiz bile olmaz belki de... O zaman yattığımız yerden bakışlarımızla tükürürüz birbirimize...

MELÂ — Niçin benden bu kadar nefret ediyorsun, niçin?

ROVNİ — O kadar çok değil... Senin benden nefret ettiğinden biraz daha az.

MELÂ *(Mantosunu giyip kapıya yönelir)* — Nefretini tekrarlaman gereksiz. Yıllardanberi biliyorum bunu...

ROVNİ — Nereye?

MELÂ — Bilmem. Gidiyorum işte...

ROVNİ — Nereye gidiyorsun?

MELÂ — Bilmiyorum dedim ya... Nereye olursa... Böyle yaşanmaz. Dayanamam buna. Yalnızlığımın soğuk karanlığından kurtulmak için kendimi sokakların gecesine atmak istiyorum. Gecenin kara serinliğinde başımı alıp yürüyeceğim. *(Kapıyı açar)*

ROVNİ — Daha önce pekçok denediğin şeyi bir kez daha denemen boşuna. *(Saygıyla Melâ'nın elinden tutup çevirir, mantosunu çıkarır)* Çok denedin bunu.

MELÂ *(Bitik)* — Evet, denedim... Olmuyor.

ROVNİ — Sen olmayınca herşeyi yitirdiğimi gördüm kaç kez... Bunu açıklamaktan çekinmiyorum.

MELÂ *(Oturur)* — Ben de öyle... *(Susma)* Seni güceridirecek bişey yapmamıştım ki... Neden kızdın bana?

ROVNİ *(Pişmanlıkla)* — Çok denedim Melâ, yardımına ençok gereksindiğim zaman beni en zayıf yerimden vuruyorsun. Tam bana güç vermeni beklerken... Hep böyle yapıyorsun, düşmanımmışsın gibi. O zaman bütün yaşamımı, kırkbeş yılımı savunmak zorunda kalıyorum. Can savunmasından çok daha zor... Kendimi korumak için, karşımdakine ne attığımı, ne fırlattığımı hiç düşünemiyorum.

MELÂ — Ne yaptım sana, yaşamını savunacak? Ne zaman seni en zayıf yerinden yaraladım?

ROVNİ — Bir gezginci tiyatro çadırında canbaz-

lık yapmanın acısını hiçbir eski canbaz benim kadar duyamaz... Adını duymadığımız bir kasabadayız... Kötü bir otel odasındayız... Cebimizde de para yok... İşte böyle zamanda kahkahalarla gülüyorsun, tam bana destek olmanı beklediğim zaman... Neden? Neden?

MELÂ *(Duygulanmıştır)* — Gülmüyordum ki... Ağlıyordum. Ağladığım belli olmasın diye gülmüştüm öyle... *(Susma)* Ama benden nefret ettiğin de bir gerçek; öyle düşünmesen içinden, nasıl söylerdin o sözleri! Nefret ediyorsun.

ROVNİ — Sen de...

MELÂ — Belki de başka bir duygu... Nasıl kurtulacağız?

ROVNİ — Neden?

MELÂ — Ya birbirimizden, ya bu bilinmez duygudan... Hiç düşündün mü bunu?

ROVNİ — Çok... Bu karşılıklı nefretimiz, sevginin tersyüz edilmişi mi diye çok düşündüm. Belki de birbirimizi çok sevdiğimizin bilincinde değiliz. Sevginin ters uçtaki olumsuz belirtisidir belki de bizdeki bu duygu... Hani dolu dolu yaşamak isteyen insanın, yeterince yaşayamadığı duygusuna kapılıp kendini öldürmesi gibi...

MELÂ — Ben böyle olsun istememiştim... Niçin böyle oldu, niçin?

ROVNİ — Şimdi çok sevindim işte...

MELÂ — Neye?

ROVNİ — Bunu düşünmüş olmana, niçin diye kendine sormana...

MELÂ — Sen çok mu düşündün bu konuyu?..

ROVNİ — O kadar çok ki artık yoruldum bunu düşünmekten... Mutsuzluğum, mutlu olmak çabasından... Bu ortam kurulamayınca çalışamıyorum, çalışamayınca da yoruluyorum çünkü... *(İçer)*

MELÂ — Niçin, peki, niçin mutsusuz.

ROVNİ — Çünkü herşeyin bir bedeli var, mutluluğun da... Mutluluk, değerinden çok pahalıya yada çok ucuza elde edilince o ölçüde mutsuzluk oluyor. En

küçük zaman birimiyle süresi ancak ölçülebilecek küçücük mutluluk kırıntılarının bedelini bile o kadar pahalı ödedim ki, bunu da yitirmemek için çırpınıyorum. Oysa sen? Ellerinden kayıp gitmedikçe, yitirmedikçe anlamıyorsun mutluluğunu... Çünkü çok kolay elde ettin, yolda bulmuş gibi bedelini hiç ödemeden yada çokaz ödeyerek...

MELÂ — Bence mutluluk bu değil... Haberimiz olmadan, kendiliğinden olan bişey mutluluk... Uyku gelmesi gibi, güneş ışınları, ılıklık, yağmur sonu ferahlığı yada esinti gibi...

ROVNİ — Yorulmadan, kendiliğinden elde ettiğin senin olmaz ki... Nedir sahip olduğumuz? Canbazlıkta yeniliklerle kendimi aşamadımsa, eski gösterilerimizi tekrarlaya tekrarlaya kıyı kasabalarda gezginci tiyatro çadırlarına kadar düştükse...

MELÂ *(Sözünü keserek)* — Yine suçlu benim, hep suçlu ben... Değil mi? Her kötü şey benim yüzümden... Başlama yine... *(Rovni içer)* Eskiden sen böyle miydin? Yeni bir yere, yeni bir otele gelir gelmez, ne yapardın?

ROVNİ — Ne yapardım?

MELÂ — İlk işin otel odamızın duvarlarına afişlerimizi asmaktı. Ya şimdi? Görüyorsun ya, suç benim değil...

ROVNİ — Ama böyle otel odalarına değil... Ama böyle kıyıda kalmış uzak kasabalarda değil... *(Valizden bir elma çıkarıp masaya koyar. İçer)*

MELÂ — Çok içiyorsun?

ROVNİ — Sen de hiç içmiyorsun?

MELÂ — Korkmuyorum, ne diye içeyim; bu gece gösterimiz yok ki...

ROVNİ — Ben de onun için içiyorum. *(Bavuldan çıkardığı iki afişi duvara raptiyeler. Afişler eskimiş ve yırtıktır. Sarkan yırtık kâğıt parçalarını da raptiyeler.)*

MELÂ — Sanki o güzel kentten niçin ayrıldık, büyüktü çok, işimiz de iyiydi... Neden geldik buraya?

ROVNİ — Niçin soruyorsun?

MELÂ — Söylemedin de...

ROVNİ — Senden sakladığımı bile bile soruyorsun. Yenilgimi ille benim ağzımdan duymak istiyorsun. Öyleyse öğren de mutlu ol köpek balığı, koğdular... *(İçer. Susma)* Halk bıkar, dedim. Yeni bişeyler, yenilikler yaratmak zorundayız, dedim. Ama anlatamadım. *(İçer)* Niçin sana herşeye yeniden başlamalıyız, deyip duruyorum... *(Paltosunu giyer, kapıya yönelir)*

MELÂ — Ne o? Gidiyor musun?

ROVNİ — Evet...

MELÂ — Nereye?

ROVNİ — Dilenmeye... Sen söylemiştin ya... Büyük kentlere gideceğim dilenmek için... Bir zamanlar adımın renkli ışıklarla aydınlattığı sokaklardaki pavyonları, kulüpleri dolaşacağım... «Bir eski canbaza küçük bir sadaka!» Gidiyorum...

MELÂ — Boşuna... Daha birkaç yılın var o kadar düşmek için. *(Yanına gider)* O zaman da seni bırakacak değilim, kovsan bile...

ROVNİ — İçimizden geçenleri niçin saklıyoruz? Nasıl olsa birgün birbirimizi bırakacak değil miyiz?

MELÂ *(Bardağa içki doldurup Rovni'ye verir)* — Her zaman bana söylediğini şimdi kendin unutma: Kaçış kurtuluş değildir!

ROVNİ *(İçer. Paltosunu çıkarıp atar)* — İlk bırakıp giden sen olmak istiyorsun da ondan... Bırakılmak istemediğinden...

MELÂ — Bir noktaya geldikten sonra herkes birbirinden ayrılabilir, ayrılanlar ayrılmayanlardan daha çok...

ROVNİ — Ama onlar birbaşlarına, yada başka biriyle olabiliyorlar. Unutabiliyorlar birbirlerini...

MELÂ — Büyük zorluk da burda: Biz kopamıyoruz birbirimizden... Azönce gidebilseydim, nasıl olsa dönecektim; şimdi senin döndüğün gibi... Herşey bizi birbirimize bağlıyor... Herşey yada bişey... Ama nedir, onu bilsek?

ROVNİ — Karıkocalar var, çok mutsuz, ama çocukları olduğu için ayrılamıyorlar.

MELÂ — Çocukları büyüyüp bağımsız yaşamaya başlayınca kurtulabilirler birbirlerinden... Bizi bağlayan anababalık duygusu değil.

ROVNİ — Birbirlerine çıkar için bağlanan karıkocalar var, buyüzden ayrılamıyorlar.

MELÂ — Bir yerde kendi başlarına çıkarlarını sağlayabilince onlar da kurtuluyorlar.

ROVNİ — Bizimkisi nedir öyleyse? Vazgeçilemeyen alışkanlık mı?

MELÂ — Öyle olsa alışırdık birbirimize...

ROVNİ — Cinsel bağ olsa... Bir zaman sonra cinsel tutku da sönerdi.

MELÂ — Hergün taşarak artan bu duygu... Yoksa acıyor muyuz birbirimize?

ROVNİ — Başlangıçta acıyordum sana...

MELÂ *(Kızgın)* — Neden?

ROVNİ — Bu sözüme kızacağını biliyordum. Ama doğruyu söyledim, ilk yıllarımızda acıyordum sana...

MELÂ — Neden diyorum.

ROVNİ — Çünkü yaptıklarını, bana kötülük olsun diye, bilerek, istiyerek yapmıyordun. Ateşin yakıcılığını, suyun akıcılığını bilmemesi gibi... Ama yıllar geçtikçe senin bana acımadığını anladım. Rovni'yi öldürmek istedin...

MELÂ — Hiçbiri doğru değil...

ROVNİ — Yani Rovni'nin canbazlığını... Canbazlığı yokolan Rovni yaşayamaz ki... Ama başarıyorsun da... Yavaş yavaş bir canbazı öldürüyorsun. Onu, ensonunda alay ettiğin yere, bu panayır panayır dolaşan gezginci canbazhane çadırına kadar düşürdün. Beni acımadan hergün eksilte eksilte azaltana ben niçin acıyayım? Hayır, hayır, bizi bağlayan acıma duygusu da değil... Ne sen bana acıyorsun, ne de ben sana... *(Susma)*

MELÂ — Bunda bir yanlışlık var: Birbirlerine işkence için, kendileri daha çok işkence çeken, başka türlü davranmaları da ellerinde olmayan ayrı cinsten iki kişi, işte karıkoca dedikleri bu...

ROVNİ — Evet, bir yanlışlık var... Eğer karıkocalık, kendi yalnızlıklarıyla arkadaş olamayanların ayrı cinsten biririne gereksinmesiyse, bu yanlış... Çünkü değerini bilmedikleri yalnızlıklarını nasıl olsa özliyecekler birgün...

MELÂ — Öyleyse koş, git yalnızlığına, ne duruyorsun!.. *(Güvenli adımlarla Rovni'ye gider, başucunda durur)* Sen neden intihar etmek istiyorsun

ROVNİ *(Korkulu telâş içinde)* — Anlamadım, bunu da nerden çıkardın?..

MELÂ *(Kararlı bir sesle)* — Lütfen cevap ver: Neden intihar etmek istiyorsun? Hem de hergün azar azar, yavaş yavaş... Beni de kendine zehir olarak kullanmak istiyorsun...

ROVNİ *(Kalkar)* — Benim mayamda bir insan sözverdiği işleri yapamıyorsa, yapmaktan da umudunu kesiyorsa, gittikçe, her geçen gün ölüyor demektir.

MELÂ — Söz mü? Kime sözverdin?

ROVNİ — Hiç atlatamıyacağım, kandıramıyacağım birine: Kendime.

MELÂ — Nasıl böyle konuşabiliyorsun? Dünyanın en büyük kentlerinin sokakları afişlerinle donandı, adını yazan ışıklarla aydınladı caddeler; sirk sahipleri seni paylaşamadılar. O zamanlar da evliydik...

ROVNİ — Çok yıllar öncesiydi onlar... Unutulacak kadar eskiden. Hani, yeni bişey var mı? Bir canbazın adı, alkışların sesi kadar sürer. Alkış sesleri kesilince adımız da yokolur. Hani nerde Rovni?

MELÂ — En az on başarılı canbazın bütün yaşamları boyunca yapabileceklerini sen tekbaşına yaptın, ama yine doymadın ...

ROVNİ — Çünkü yaşıyorum...

MELÂ — Gerçekte sen çok yoruldun... Bir süre dinlen Rovni...

ROVNİ — Dinlenmek mi? Yeniden bişeyler yapabilme umudum olsaydı, sevilseydim, o zaman güç toplamak için dinlenirdim... Ama şimdi?

MELÂ — Yalnız dünyanın en büyük canbazların-

dan biri değil, dünyanın en büyük aptalısın da... Bunca yıldır, hâlâ anlayamadın seni ne kadar, ne kadar çok sevdiğimi... *(Küskün, az önce kalktığı duvar önündeki sandalyeye gider oturur)*

ROVNİ *(Masadan elmayı alır, Melâ'ya götürür)* — Yer misin? *(Elmayı sehpaya koyar. Melâ elmayı iter.)* Beni sevdiğini biliyorum, bundan hiç kuşkum olmadı.

MELÂ — Öyleyse?

ROVNİ — Yaşamak yada sevmek deyince sen benim anladığımdan başka bişey anlıyorsun.

MELÂ — Nedir senin anladığın? Bunu kendin de bilmiyorsun... Neden bu kadar tedirgin insansın? Ne yapmak istiyorsun?

ROVNİ — Ne mi? Sana boyuna anlattığım bu ya... Ölüme hak kazanmak istiyorum. Her insan ölür, ama kaçı ölüme hak kazanıyor. Yardım et bana, ölümü hak edecek gibi yaşayayım... Bırak da yardım edeyim sana, ölümü hak etmek için yaşa...

MELÂ — Daha başka ne yapabilirim, bilemiyorum ki... *(Susma)* Uykuya dalarken uykuyla uyanıklık arasında, kimi zaman insan sanki ayağı kaymış, birden boşlukta kalmış gibi olur da bir tepkiyle sıçrayıverir. Yarı uyku içindeki bu sanı bir saniye bile sürmez. Oysa ben yıllar yılı hep böyle bir ürperti içindeyim, o tepki hiç arasız sürüp gidiyor içimde. Sanki yıldızlara doğru uzayda yükselen bir uçaktayım da birden bastığım döşeme ayaklarımın altından kayıp gitmiş. Yalnızlığımın boşluğunda durmamasıya kendi içime, kendi korkunç derinliğime düşüyorum. Tutunacak bir sevi dalı...

ROVNİ — Tutunacak bir sevi dalı... Güzel şey istiyorsun. Benim de istediğim, bana hiçbir zaman vermediğin... Düşün ki, az sonra seninle on metre yüksekliktеki ipler üstünde gösterimizi yapıyoruz, sen kendini boşluğa fırlatmışsın, bana atılıyorsun... Ama bana ellerini uzatmıyorsun ki tutayım... Tutunacak bir sevi... Ellerini vermezsen nasıl tutunursun?

MELÂ — Rüyada bir karabasan gibi... Bir yerimi

kesip kanatmak, canımı yakmak istiyorum ki, rüyada olmadığımı, yaşadığımı anlayayım. Kanımın sıcaklığı, derimin serinliğini yaksın...

ROVNİ — Ellerini vermezsen, diyorum... Ver ellerini... O zaman benim aradığım sen olurdun, senin aradığın ben olurdum. O zaman, yüzümüz, ellerimiz, sözlerimiz yabancı gelmezdi birbirine şimdiki gibi...

(İkisi birbirinden uzakta. Uzun bir susma)

ROVNİ *(İçer)* — Ne düşünüyorsun?

MELÂ — Hiç...

ROVNİ — Yalnız hiç düşünülmez... Bana söyliyemiyeceğin bişey mi düşündüğün?

MELÂ — Düşüncelerimi, tasarılarımı bile kıskanırsın...

ROVNİ — Benim için tasarlamakla yapmak arasında ayrım yok da ondan. Yalnız yüreksizler tasarladıklarını yapamazlar. İhanetler de öyle, ha düşünmüşsün, ha yapmışsın... Düşündüklerini gerçekleştirebilenler, yani ihanet edenler, hiç olmazsa yürekli insanlar... Söyle: Ne düşünüyordun?

MELÂ — Çok mu merak ettin: Seni düşünüyordum, senin ne kadar değiştiğini... Eskiden bir yeni yere, bir otele geldik mi, ilk iş, ne yapardın?

ROVNİ — Afişleri asardım, astım ya...

MELÂ — Sonra? Ondan sonra ne yapardın?

ROVNİ — Ne yapardım? Hiç...

MELÂ — Bu odada bizden başka iki kişinin daha olduğunu unuttun bugün. İkisi de zindanlarında yatıyor. Bir otele geldik mi, hemen onları özgürlüklerine kavuştururdun.

ROVNİ — Gerçekten Mestini'yle Lanfa'yı unutmuştum. *(Mestini ve Lanfa'yı kutularından çıkarmaktadır.)*

MELÂ — Unutmuşsun... Onları ilk unutman bu.

ROVNİ *(Mestini'yi kutusundan çıkarır. Mestini kırılmış, iki parça olmuştur)* — Aaaa!

MELÂ — Ne var?

ROVNİ — Kırılmış... *(İki parça yere düşer)*

MELÂ — Vahvah, acıdım... Artık sevgiline büyük bir cenaze töreni yaparsın.

ROVNİ *(Lanfa'yı çıkarır kutudan, kırılmıştır)* — Hah... Senin piçin de ölmüş...

MELÂ *(Lanfa'nın üzerine eğilerek)* — Tirende olmuştur. Ben sana, yük vagonuna vermiyelim, yanımıza alalım, demiştim. *(Küçük tekerlek elinde)* Yaptırtırız.

ROVNİ *(Mestini'nin iki parçasını yatağa koyar)* — Zavallı yavrun ölmemiş mi?

MELÂ — Ben ölmeden ölmeyecek o. Ancak benimle ölür. Çünkü yalnız kafamda yaşıyor.

ROVNİ — Az önce ben de onu söylemek istemiştim; gerçekten ihanetle, ihaneti tasarlamak arasında fark yok, diye...

MELÂ — Ne demek istediğini açıkça söylesene!

ROVNİ — Kafandan geçirdiğin, yürekli olamadığın için gerçekleştiremediğin, ama tasarladığın ihanetinin çocuğu, Lanfa senin piçin...

MELÂ — O benim hiçbirşeyim değil, yalnız oyuncağım.

ROVNİ — Ve büyük aşkının, bana ihanetinin anısı...

MELÂ — Yalan! Ne kuşkulu insansın, nasıl da kendini kandırıyorsun!

ROVNİ — Kendimi kandırmıyorum, inanıyorum.

MELÂ — Daha da korkunç! Kendi uydurduğun yalana inanıyorsun...

ROVNİ — Şimdiye kadar, Lanfa için «İhanetinin piçi!» dediğim zaman hiç karşı koymazdın, susar, benimserdin. Bugün ne oldu da karşı koyuyorsun?

MELÂ — Susardım hep, çünkü namusumu savunmak bile haysiyetime dokunurdu. Kocama karşı namusumu isbat etmekten utanırdım. Ama şimdi... Belki de, diyorum, bütün tedirginliğinin tohumu uydurduğun bu yalan...

ROVNİ — İhanet ettin! İhanetinin belgesi olan Lanfa'yı da, hiç gizlemeden, benden çok sevdin.

MELÂ — Çocuğunu, doğmamış çocuğunu kıskanıyorsun...

ROVNİ — Benim çocuğum değil o...

MELÂ — Ne kadar da kesin konuşuyorsun! Peki, söyle öyleyse: Ne zaman, nerde, kiminle? Bir ad uydur. bir zaman, bir yer uydur, hiç kendimi savunacak değilim. Çıkıp gideceğim hemen burdan. Bir daha da birbirimizi görmiyeceğiz. Bu çözümsüz kördüğüm kalkacak ortadan. Söyle: Kiminle, nerde?

ROVNİ — Bunu sana çok söyledim, hep yüzüne vurdum...

MELÂ — Ne zaman?

ROVNİ — Benim için, gerçekten ihanetle ihaneti tasarlamak arasında fark yok, demedim mi? Lanfa, senin kafanda tasarladığın ihanetin çocuğu...

MELÂ — Sen çıldırmışsın... Lanfa, senin ve benim, bizim çocuğumuz. Doğmadan öldü o zavallı. Biliyorsun bütün bunları da, nasıl böyle konuşabiliyorsun?

ROVNİ — Biliyorum: Benim kollarımın arasındayken başka birini düşündüğünü de...

MELÂ — Sus artık, yeter! Böyle bişeyi düşünebilmesi için bir insanın, aynı kötülüğü kendisi de yapmış olmalı... Başka türlü hayal bile edilemez. Bitsin artık, ayrılalım...

ROVNİ — Ayrılalım... *(Susma)* Ama yine de öğrenmek istiyorum.

MELÂ *(Mantosunu giyerken)* — Ne gereği var, bundan sonra öğrensen yada öğrenmesen neye yarar...

ROVNİ — İçimi, sönmeyen ateş gibi yakan bu meraktan kurtulacağım.

MELÂ — Nedir öğrenmek istediğin?

ROVNİ — Daha önceki çocuklarını aldırmanı söylediğim zaman, hiç karşı koymadan hastaneye yatıp ameliyat olmuştun. Ama bu sonuncusuna, Lanfa'ya gebe kalınca, ille de doğurmak istedin. Neden? Hem de doktorlar sana, onu doğurmanın çok tehlikeli olduğunu söylemişlerdi. Ölümü bile göze aldın. Neydi sana ölümü göze aldıran bu büyük aşk? Ama doğuramadın da... Gösteri sırasında çocuğunu düşürünce, seni hastaneye kaldırıp canını zor kurtarabildik. Çocuklarının

hiçbirinin anısına bağlı kalmadın da, neden daha doğmadan adını Lanfa koyduğun bu piçe bu kadar bağlı kaldın *(Rovni yorgun oturur.)*

MELÂ *(Anlatırken gittikçe duygulanacaktır. Son sözlerini söylerken Rovni'nin dizi dibine yere oturur, ellerini Rovni'nin dizine dayar)* — Lanfa'dan önceki gebe kalışlarımda, çocuğumu aldırmak bana o kadar zor gelmiyordu. Çünkü, ben nasıl ana olmak istiyorsam, günün birinde senin de baba olmak istiyeceğini düşünüyordum. İşte bu umutla, çocuğu aldırt deyince sen, hastaneye gidiyordum. Doktorlar son çocuğumu aldıklarında, bundan sonra gebe kalmamın çok tehlikeli olduğunu söylemişlerdi. O zaman bütün mutlarım kırıldı, yaşamamın hiçbir anlamı kalmadı. Seni canbazlığın dünyaya bağlıyordu, ama beni? Hiçbişey... Ana olmak beni yaşama bağlayacak tek tutkumdu. Ama yine de Lanfa'ya gebe kaldım. Adını Lanfa koydum, daha doğmadan... Doktorlar, Lanfa'yı doğururken ölebileceğimi söyledikleri zaman, analık duygum, canımdan önde geldi. Yeter ki o doğsun, bizden, ikimizden bir varlık kalsın dünyada istedim. Ama doğamadı yavrum. Biliyorsun, o büyük canbazanedeki pazar gecesini... Yığılıp kaldım yerde. Bu bisiklete Lanfa adını verdim; sanki Lanfa doğmuş, büyümüş, bu bisiklete binmiş de, ondan bana bir andaç kalmış gibi... *(Ağlar)* Niçin mi yalnız Lanfa'nın anısına bağlı kaldım? Rovni, çünkü artık gebe kalamam. Lanfa'yı düşürdüğüm zaman, hastanede ana olmak yeteneklerim de sökülmüştü, yaşamamın anlamını aldılar elimden. Artık bir daha ana olamıyacağım için son çocuğumun anısına bağlı kaldım... En çok karnımda taşıdığım oydu, en uzun süren umudum oydu. *(Lanfa'nın üzerine yığılır ağlar)*

ROVNİ *(Melâ'nın saçlarını okşayarak)* — Niçin şimdiye kadar bunu bana söylemedin?

MELÂ — Belki birgün kararından dönersin de baba olmak istersin, diye söyliyemedim. Çünkü artık benden çocuğun olamazdı. *(Melâ kalkar.)*

ROVNİ *(Kalkar)* — Çıkar mantonu...

MELÂ — Bütün zorluk kararımı verinceye kadardı. Kesin kararımı verdiğim için artık rahatım.

ROVNİ — Şimdi daha rahat konuşabiliriz. *(İçki şişesini masaya koyar. İki bardağa içki koyar. Masaya bir iskemle daha çeker. Oturur.)* Birlikte geçireceğimiz son gece için... *(Bardağını kaldırır)*

MELÂ *(Oturur. Bardağını kaldırır)* — Son gecemiz için...

ROVNİ — Ne yapmayı düşünüyorsun? *(Cıgara yakar.)*

MELÂ — Uzun zamandır hiç bu kadar rahat olmamıştım. Ne kadar soğukkanlı konuşabiliyoruz bu konuyu... Ne yapmayı düşünüyorum? Neden sordun?

ROVNİ — Yıllardır süren bir fırtınanın sonundaki dinginlik bu. Şimdi dostça konuşabiliyoruz da onun için soruyorum. *(Bardaklara içki koyar.)*

MELÂ — Bilmiyorum ne yapacağımı... Daha önceden verilmiş bir karar değildi ki bu... Hiç düşünmemiştim. Ya sen? *(İçer. Susma)* Niçin susuyorsun? Sen ne yapacaksın? *(Cıgara yakar.)*

ROVNİ *(İçer)* — Bilmiyorum ben de... Önceki ayrılığımızda da bişey yapamamıştım.

MELÂ — Ben de...

ROVNİ — Biriki gün sonra kurarlar çadırı... Sen olmayınca...

MELÂ — Mestini var ya...

ROVNİ — Yalnız başıma...

MELÂ — Yalnız değilsin ki... Birlikte olduğumuz zaman da aramızda Mestini vardı... Mestini yine var, yine seninle. Öldürdün, ama kurtulamadın.

ROVNİ — Sana kaç kere söyledim öldürmediğimi. Ben insan öldürebilir miyim?

MELÂ — Seni kaatil diye ele vereceğimi mi sanıyorsun yoksa? Biliyorum, öldürdün...

ROVNİ — Yalan!

MELÂ — Benden gizlediğin anı defterini okuduğumu bilmiyorsun. Ayrılma kararını verdiğimiz bu gece artık açıklayabilirim. Anılarında bütün ayrıntılarıy-

la Mestini'yi nasıl öldürdüğünü yazmışsın... Cinayet gecesi, olağanüstü bir gösteri yapacağınızı ilân ettirmişsin. O gece, telin altındaki ağı da kaldırtmışsın. Cinayeti bütün ince ayrıntılarıyla hazırlamışsın. Sana atılmış boşlukta Mestini... Ama ellerini geri çekmişsin..

ROVNİ — Onu gerçekten öldürmüş olsaydım, defterime yazar mıydım hiç? *(Yürüyerek anlatır)* Sen az önce, bu kadar kötülüğü yaptığımı düşünebilmen için aynı kötülüğü senin yapmış olman gerekir, derken çok haklıydın. Ben Mestini'yi öldürmeyi tasarlamıştım. Aylar boyu gecelerce sürdü bu tasarılar. Mestini için ölümün her türlüsünü denedim tasarılarımda. Bu tasarılarımın bana en güzel gelenini, sanki işlemişim gibi defterime yazdım.

MELÂ — Öldürmediysen niçin yazdın?

ROVNİ — Kendimi kurtarmak için... Aşağılık biriyle bana ihaneti haysiyetime dokunuyordu. Çalışamıyordum. Ama tasarımı uygulamışım gibi bütün ayrıntılarıyla yazdığım gecenin sabahı da onu bırakıp döndüm.

MELÂ — Niçin yabancı bir kentte ayrıldın?

ROVNİ — Mestini'nin bana ihanet ettiğini hemen herkes biliyordu. Defterime yazdığım cinayeti işlemişim gibi davranmak hoşuma gidiyordu. Böyle bir söylenti de çıktı. Karısının ağır suçunu kendi eliyle cezalandıran koca... Gururumu okşuyordu bu söylenti...

MELÂ — Öyleyse yaşıyor?

ROVNİ — Evet... Aradan yirmi yıl geçti. Yaşayıp yaşamadığını bile bilmiyordum. Senin beni bırakıp gittiğin günlerdeydi, bir gece evime geldi. Çok sarhoştu. Boyuna ağladı. Eski günlerimize dönelim, diye yalvardı durdu. Ona anlatmaya çalıştım: Artık ne o eski Mestini'ydi, ne de ben eski Rovni... Anlamadı sözlerimi. Eski güzelliğinden hiçbişey kalmamıştı ama, eski aptallığı daha da artmıştı.

MELÂ — Ama onu hâlâ seviyorsun!

ROVNİ — Hayır...

MELÂ — Sevmiyorsan neden bu borulara onun adını verdin? Neden aşırı ilgi gösteriyorsun?

ROVNİ — Mestini'ye değil bu ilgi, kendime. Onunla birlikte geçirdiğimiz zaman var. Ne yapsam, ben ölmedikçe kendi geçmişimi yokedemem ki... Ben geçmişimdeki bir süreyi, yani kendimi seviyorum. Burada gördüğün bu borular, benim yaşanmış ve vazgeçilmez anım... Yoksa, Mestini adında bir kadın değil... O kadın bana çok, çok yabancı. Evime geldiği gece, büsbütün anladım ne kadar yabancı olduğunu. *(Susma)*

MELÂ — Niçin şimdiye kadar bunları bana anlatmadın?

ROVNİ — Gizli defterimi okuduğunu bilmiyordum. Ağı gerdirmiyerek Mestini'nin ölümüne sebep olduğum dedikodusu herkesin ağzında... Senin de bu dedikoduları duyduğunu sezinliyordum. Böyle bilmen de hoşuma gidiyordu. *(Mestini'yi kutusuna koyarken)* İlk sana açıkladım, ayrılmaya karar verdiğimiz bu gece sana doğruyu söylemekte bir sakınca yok... Ama sen, Mestini'yi öldürmediğimi başkalarına söyleme... Öyle bilinsin istiyorum. *(Mestini'yi kutuya koymuştur, kutuyu duvara dayar)* Artık buna da ihtiyacım kalmadı.

MELÂ — Söylemedin ne yapacağını.

ROVNİ — Bilmiyorum, dedim ya... Sabahleyin bu kasabadan ikimiz de ayrılırız.

MELÂ — Çok öğrenmek istiyorum: Beni öldürdüğünü de yazacak mısın anı defterine?

ROVNİ — Hayır... *(İçer)* Bundan sonra canbazlık da yapmam artık...

MELÂ *(Heyecanlı)* — Nasıl? Canbazlık mı yapmazsın? Duramazsın ki... Yaşayamazsın... *(Susma)*

ROVNİ — Biliyor musun, şimdi bana, sanki biz canbaz değilmişiz gibi geliyor. Sanki bunca yıldır hiç canbazlık yapmadık da, canbazmışız gibi...

MELÂ *(Sözünü keserek)* — Bana da, tam tersine, sanki bütün karıkocalar canbazmışlar gibi geliyor...

ROVNİ — Neden?

MELÂ — Çünkü... *(Duraksama)* Bilmem... Lâf

işte... Hiç düşünmedim nedenini, ama öyle geliyor. Belki de... *(Duraksar)*

ROVNİ — Nedir?

MELÂ — Bütün karıkocalar bir denge kurmaya çalışıyorlar farkına varmadan da ondan bana öyle geldi, hepsi de canbazmış gibi... Denge kurabilenler birlikte yaşayabiliyorlar. Çünkü, iki kişinin denge kurabilmesi demek, birbirlerine gereksiniyorlar demektir. Tıpkı tel üstünde olduğu gibi... Biri düşse, öbürünün de dengesi bozulur.

ROVNİ *(Heyecanlı ve şaşkın)* — Müthiş birşey bu dediğin... Anlat!

MELÂ *(Umursamadan)* — Denge, diyorum, bir denge işi sevgi... Bütün çatışmalar o dengeyi kuramamaktan doğuyor. Tıpkı biz ikimiz trapezdeyken nasılsak öyle... Dengeyi kuramayan karıkocalar ayrılıyorlar, çünkü denge için birbirlerine gereksinmiyorlar...

ROVNİ *(Çok heyecanlı)* — Müthiş bişey, müthiş bişey...

MELÂ — Nedir?

ROVNİ — Bu söylediklerin... Yıllardanberi içimde duyup da sözlendiremediğim... Daha doğrusu, ne oduğunu bitürlü anlayamadığım...

MELÂ — Neymiş o?

ROVNİ *(Dalgın)* — Birbirimizden neden ayrılamadığımızı düşünüyorduk ya...

MELÂ — Karar vermeden önceydi o...

ROVNİ — Evet... O zaman düşünmüştük ki, bunca korkunç çatışma içinde bizi birbirimize bağlayan neydi: anababalık duygusu değil, çıkar değil, cinsel tutku değil, alışkanlık değil... Hiçbiri değil. Öyleyse ne? İşte onu şimdi sen buldun: Denge... Biz birbirimizde dengemizi buluyoruz... Dengemizi bulabilmek için birbirimize gereksiniyoruz.

MELÂ — Öyle miydi? Bilmem...

ROVNİ — Elbet öyle... Ne diye ayrıldığımız zaman tekbaşımıza ikimiz de hiçbişey başaramadık... Yok-

sulluk çektiğini inkâr etme... Ben, iş bile bulamamıştım...

MELÂ *(Lâfı değiştirmek istiyerek)* — Sıcak mı burası, bana mı öyle geliyor.

ROVNİ — Hâlâ mantoylasın, çıkar...

MELÂ — Senin de arkanda palto var... *(İkisi de çıkarır)*

ROVNİ — Yarın sabah erkenden Lanfa'yı tamir ettiririm.

MELÂ — Niçin?

ROVNİ — Giderken götürmiyecek misin? Tamir edilsin de öyle götür...

MELÂ — Hayır, istemiyorum. Lanfa da gerekli değil artık... Büyüsü bozulmuş gibi herşeyi sana anlattıktan sonra... Onun da çekiciliği kalmadı.

ROVNİ — Denge diyordun demin... Çok doğru... Sen olmayınca denedim, ip üstündeyken yarı yanım yok gibi dengesiz kalıyordum.

MELÂ — Ben de...

ROVNİ — Bunu anladıktan sonra...

MELÂ — Tam ayrılacağımız gece anladık. Niçin düşünemedik daha önce... Bunca yılımız boşuna geçti.

ROVNİ — Hiç de boşuna değil. O yıllar olmasaydı, niçin ayrılacağımızı hiç anlamıyacaktık. *(Susma. İkisi de çok üzgündür.)* Hangi aydayız?

MELÂ — Bilmem... Nisan galiba...

ROVNİ — Ayın kaçı?

MELÂ — Yirmiikisi olacak herhalde...

ROVNİ — Yirmiiki, yirmiüç... Belki de yirmibeş... Saat kaç?

MELÂ *(Kol saatine bakarak)* — Onbuçuk... Ama geri kalıyor saatim.

ROVNİ *(Gülümsiyerek Melâ'ya yaklaşır)* — Nisanın yirmiikisi yada otuzbeşi, saat de onbuçuk yada onbir... Öyleyse hadi içelim...

(Kadehleri tokuşturup içerler.)

MELÂ — Ya birisi gelirse şimdi buraya...

ROVNİ — Kim gelecek bu saatte?

MELÂ — Birisi ararsa bizi?..

ROVNİ — Bu saatte kim arayacak!..

MELÂ — Kimseyi görmek istemiyorum... Yanlışlıkla kendi odası diye bir sarhoş filan gelmez, değil mi? Bak, kapıyı kilitlemeyi de unuttun. *(Rovni, kapıyı kilitler. Melâ telefona gider, alıcıyı kaldırır.)*

ROVNİ — Kimi arıyorsun? Kahve mi istiyeceksin?

MELÂ *(Resepsiyona)* — Allo... Bizi arayan olursa meşgul olduğumuzu söyler misiniz lütfen... Yada burda olmadığımızı söyleyin... Teşekkür ederim. *(Telefonu kapatır)* Kimseyle konuşmak da istemiyorum... *(Melâ ağlamaktadır. İçer. Masadaki elmayı ısırır. Rovni de içip elmayı ısırır.)*

ROVNİ — Niçin ağlıyorsun?

MELÂ *(Zorla gülümsemeye çalışarak)* — Ağlamıyorum ki... Ağlıyor muyum? Gülüyorum, gülüyorum işte...

ROVNİ — Ver ellerini...

MELÂ *(Rovni'nin boynuna atılarak)* — Tut elimden Rovni, tut elimden...

(İkisi birbirine sarılır. Perde kapanırken «Tut elimden Rovni» sesi yankılanarak tekrarlanır.

BU OYUNUN REJİSÖR VE OYUNCULARIYLA SÖYLEŞİ

Oyunun iki kişisi Melâ ile Rovni karıkocadır; ama oyunda anlatılmak istenilen bir karıkoca ilişkisi değildir. Bu oyunda, dost, arkadaş, ortak, sevgili, karıkoca ve bunların benzeri durumlardaki iki insanın ilişkisi ve bu ilişkiden doğan dramatik bir kesit sunulmaktadır. Karıkoca. birbirlerine en yakın olan, en çok ve en sıkı birarada bulunan iki kişi olduğu için, oyunun iki kahramanı karıkoca olarak alınmıştır. Karıkoca olan Melâ ile Rovni, ilişkilerini karşılıklı olarak sürdürmek zorunda bulunan iki kişinin sahnedeki simgesel varlıklarıdır. Sürekli ilişki zorunda kalan iki insanın durumu canbazlığa çok benzediği için, karıkoca Melâ ve Rovni canbazdırlar. Canbazlık nasıl bir denge kurmaksa, iki insanın karşılıklı ilişkilerini sürdürmeleri de aralarında dengeyi sağlamalarına bağlıdır. Denge bozuldukça çatışma ve siirtüşme olacaktır. Çatışmanın olması demek, ilişkideki iki kişinin dengeyi aramaları demektir. Denge bozulunca yeniden kurulamazsa, o iki kişi birbirini yokedecek, düşeceklerdir.

Melâ ile Rovni'nin dramı, birbirlerinden ayrılamamalarıdır. Birbirlerinden ayrılabilseler yada aralarında dengeyi kurabilseler, bu dramdan kurtulacaklardır. Neden birbirlerinden kurtulamıyorlar? Daha önce bu ayrılığı deneyip başaramayan Melâ da, Rovni de, oyun boyunca bu nedeni aramaktadırlar. Oyunun başlarında bilinçsiz olan bu arayış, sonlara doğru bilinçli bir arayış olur. Ayrılamayışlarının dışta görünen nedeni, karıkoca iki canbazın birbirlerinden ayrılınca, ne başkalarıyla, ne ayrı ayrı canbazlık yapamamaları, tek uğraşıları olan canbazlıkla yaşam ve geçimlerini sürdürebilmek için birbirlerine gereksinmeleridir.

Melâ ile Rovni sürekli çatışma içindedirler. Çok zaman çatışmalarının nedeni bile belirsizdir. İnsanların savaşlarda top, tüfek mermileriyle yada kaza ile ölmeleri, mikroplar yüzünden ölmeleri yanında sayıca hiç kalır. İnsanlara acı veren de, insanları mutlandıran nedenler de daha çok küçük, mikrop gibi, görünmeyen, bellisiz şeylerdir. Bu oyunun iki kahramanı Melâ ile Rovni arasındaki sürekli çatışmalar, mikroskobik nedenler yüzündendir. Hiç denilecek sorunlar - bulamazlarsa kendileri yaratırlar - adı bile konulmamış duygular, kelimelerle anlatılmaz olaycıklar bahanesiyle kendilerini de, birbirlerini de yiyip bitirmektedirler.

Bu iki kişinin çatışmasına tanık olanlar, yani seyirciler, isteristemez onları yargılamak durumunda ve zorundadırlar. Bu zorunlu yargılama sonucunda Melâ mı, Rovni mi haklı çıkacaktır? Rejisör ve oyuncular hangisini haklı çıkaracak biçimde oyunu yorumlamalı ve gerçekleştir-

melidirler? Ne biri, ne öteki haklı çıkarılacaktır. Birinin haklılığı, öbürünün haksızlığı, bir Melâ'ya, bir Rovni'ye geçerek ve sürekli zikzaklar çizerek oyun boyunca sürecektir. Melâ'yı haklı bulan bir seyirci, hemen az sonra Rovni'yi haklı bulmalıdır. Aslında, seyircinin haklı ve haksız bulduğu, Melâ ve Rovni'nin simgesel kişiliğinde kendisi olmalıdır. Sonuçta seyirciler, kendi özel yaşamlarına uygun bir öznel yargılamayla Melâ'yı, yada Rovni'yi suçlu bulabilirler. Ama oyunun amacı, sonuçta ikisinden birinin haklılığı yada suçluluğu değil, bu karıkocanın başlangıçta bilinçsiz, sonlara doğru bilinçli olarak çatışmalarının nedenini aramalarını ve dengeyi nasıl bulduklarını seyirciye iletmektir. Seyirci, Rovni'yle Melâ'yı herhangi bir canbaz karıkoca yada çiftin dramı diye anlarsa, oyun amacına ulaşmamış demektir.

Oyunun son bölümünün sonlarına doğru, aralarında dengeyi sağlayıncaya kadar Melâ ile Rovni'nin çatışmaları gittikçe artarak sürecektir. Bu çatışmanın etkisi, ses, müzik, ışık, efekt, oynayış, mimik, aksiyon gibi bütün sahne ögeleriyle arttırılacak ve yaratılacak çok gerilimli hava içinde oyun sürecek, seyirci hep merak ve ikircim içinde bırakılacaktır: Şimdi Melâ telden düşecek! Şimdi Rovni, boşlukta kendisine atılan Melâ'nın elini tutmayacak! Şimdi Melâ, Rovni'yi bırakıp gidecek!.. Şimdi Rovni gidecek! Hayır, Rovni telden düşecek!

Seyircide yaratılması gereken bu merak ve gerilim havası, seyircinin sinirleriyle oynamak, ilgisini ayakta tutmak için yapaysal bir teknik hüner değildir. Oyunun özü bu gerilim ve aşırı merakı gerektirmektedir. Çünkü oyunun özü iki kişi arasındaki, canbazlığa benzer, dengenin kurulması yada bozulmasıdır. Denge kavramında, bozulup bozulmama gerilimi ve merakı kendiliğinden vardır.

Mestini ve Lanfa, oyunun oluşum ve gelişiminde yardımcı öge olan birer simgedirler. Oyunda başka simgeler de vardır. (Simgelemenin ve soyutlamanın amacı, bu oyunda, gerçeği daha boyutlu ve daha özünden verebilmektir.)

Bu, iki kişilik bir oyun olduğu için, oyunun iki yerinde (Pelütki ve Razön bölümlerinde) isteristemez hikâye anlatımı vardır. Bu zorunlu teknik za'fı, rejisör ve oyuncular oynayış ve sahne ustalığıyla gidermeye çalışmalıdırlar.

Oyunun sonunda Melâ ile Rovni, birbirlerinden ayrılacaklar mı? Yoksa barışmışlar, birlikte mi kalacaklar? Oyun, bu sorulara cevap vermiyor. Oyun yalnız şu tek sorunun çevabını bulmuştur: Melâ ile Rovni, şimdiye kadar birbirlerinde dengeyi buldukları için ayrılamadıklarını anlamışlardır. Birbirlerinde dengeyi bulduklarını öğrendikleri, bunun bilincine vardıkları an, sürüp giden amansız çatışmaları da son bulmuştur; tıpkı şimşekli, yıldırımlı, fırtınalı havada, arkadan gelen yağmur sonu ferahlığı gibi... Bundan sonra ne olacak? Ayrılacaklar mı, birlikte mi kalacaklar? Rejisör ve oyuncular, oyunu böyle bir ikircimde sonuçlandırmalıdırlar. Perde kapanınca her seyirci kendi kişisel anlayış ve durumuna uygun bir öznel yorumda bulunmalıdır.

SANAL KÜTÜPHANE
http://sanalktphane.blogspot.com

ty 20 Liro